
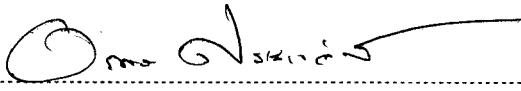

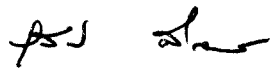
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออม
ของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
ชื่อและนามสกุล นางปรียานูช ศรีจรรยา
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 11 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษา **ค้นคว้าอิสระ** การศึกษาพฤติกรรมการออมและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออมของ
ข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

ผู้ศึกษา นางปรียานุช ศรีจรรษา **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก เพื่อ (1) ศึกษาถึงรูปแบบและพฤติกรรมการออมของข้าราชการ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการ (3) ศึกษาปัญหา และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการ

ในการศึกษาได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอวังทอง จำนวน 102 ตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณในแบบการวิเคราะห์หลายตัวแปร โดยวิธีการถดถอย แบบ Binary Logistic ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการศึกษาจากแบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 89.2 พบว่า (1) รูปแบบของการออมเงินอยู่ในรูปของการฝากเงินในสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยมีพฤติกรรมการออมเกิดจากแรงจูงใจในการออมเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สินเป็นหลัก (2) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม พบว่า รายได้ประจำ ทัศนคติต่อการออมเฉลี่ยต่อเดือน การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการออมสำหรับ สถานภาพการสมรส และจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (3) ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการออม เกิดจากการไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคปรับตัวสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก และปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว

คำสำคัญ พฤติกรรมการออม ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ โดยได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากที่สุด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน เป็นอย่างยิ่ง พร้อมกันนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไปอีก รวมทั้ง คณาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้ศึกษาอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอกราบ ขอบพระคุณข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูล ส่วนบุคคลเพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ประกอบการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์มหาดัชนี ทัด ให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยได้มากยิ่งขึ้น

ในท้ายที่สุดนี้ผู้ศึกษาขอขอบพระ โยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้แก่ ครอบครัว ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือมาโดยตลอด รวมทั้งผู้มี พระคุณต่อการศึกษานี้ทุกๆ ท่าน

ความผิดพลาดอันพึงมีจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ปรียานุช ศรีจรรยา

มิถุนายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม	9
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	27
รูปแบบการวิจัย	27
แหล่งที่มาของข้อมูล	27
ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือในการวิจัย	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	34
ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่นและแหล่งที่มาของรายได้อื่น	37
ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ด้านทัศนคติต่อการออม	46
ด้านปัญหาและอุปสรรค	49
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปการวิจัย	58
อภิปรายผล	61
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	70
ประวัติผู้ศึกษา	78

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 การออม-การลงทุนภายในประเทศ	2
ตารางที่ 1.2 การออมภาคเอกชน และการออมภาครัฐบาล	3
ตารางที่ 1.3 ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์	4
ตารางที่ 1.4 ปริมาณเงินฝากรวมของจังหวัดพิษณุโลก	5
ตารางที่ 1.5 ปริมาณการให้กู้ยืมของสถาบันการเงินในจังหวัดพิษณุโลก	6
ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล	30
ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จากข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก	35
ตารางที่ 4.2 ด้านรายได้ประจำ และแหล่งที่มาของ รายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	38
ตารางที่ 4.3 ด้านรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน นำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน	41
ตารางที่ 4.4 ทศนคติต่อการออมเงิน เกี่ยวกับรูปแบบ การออมเงิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออมเป็นอย่างไร	47
ตารางที่ 4.5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมออม	50
ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic	52

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ของการบริโภค การออมและรายได้	11
ภาพที่ 2.2 รายได้ การบริโภค การออมตามทฤษฎีวัฏจักรชีวิต	16

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะเวลาที่ผ่านมาการเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจไทยการออมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลงทุนซึ่งแต่ละประเทศพยายามกระตุ้นให้เกิดการออมสูงสุดสำหรับใช้เพิ่มการลงทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโต ดังนั้นเงินทุนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การคมนาคมขนส่ง การศึกษา และการอนามัย เป็นต้น อีกทั้งแหล่งเงินทุนที่สำคัญมาจากเงินออมในประเทศและเงินออมต่างประเทศ ดังนั้นประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจส่วนใหญ่มักจะเป็นประเทศที่มีเงินออมในประเทศอยู่ในระดับสูง อย่างไรก็ตามประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มีการออมภายในประเทศอยู่ในระดับต่ำเนื่องจากมีรายได้ประชาชาติต่ำ ทำให้ต้องมีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศทั้งในรูปแบบของเงินทุน เงินช่วยเหลือ และเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจ

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยประกอบด้วยหลายองค์ประกอบด้วยกัน การลงทุนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การลงทุนในประเทศไทยแบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ การลงทุนในภาคธุรกิจจริง หรือการลงทุนโดยตรง (direct investment) ผู้ลงทุนจะเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการธุรกิจของตนเอง การลงทุนในส่วนนี้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรง เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแท้จริง ส่วนการลงทุนในประเภทที่สอง คือ การลงทุนในภาคเศรษฐกิจการเงินหรือการลงทุนทางอ้อม (indirect investment) การลงทุนประเภทนี้ไม่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยตรง แต่เป็นส่วนสนับสนุนการลงทุนในภาคธุรกิจจริงในฐานะเป็นแหล่งเงินทุนให้กับการลงทุน

การลงทุนในภาคเศรษฐกิจการเงินมีเงินทุนมาจาก 2 แหล่งใหญ่ ๆ คือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ ประกอบด้วย การออมภาคครัวเรือน การออมภาคธุรกิจเอกชน การออมภาครัฐบาล การออมภาครัฐวิสาหกิจ และการออมภาคสถาบันการเงิน เป็นต้น สำหรับแหล่งเงินทุนภายนอกประกอบด้วย เงินกู้จากต่างประเทศ เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นต้น

แหล่งเงินทุนภายในประเทศโดยเฉพาะการออมภาคครัวเรือน นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ด้วยเหตุที่เป็นแหล่งการออมที่สำคัญในการสนับสนุนการลงทุน จากบทเรียนวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งประเทศไทยมีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศระดับสูง ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศขาดเสถียรภาพ ทำให้รัฐบาลต้องนำมาตรการในการออมต่าง ๆ มาดำเนินการ

สำหรับประเทศไทยการออมภายในประเทศและการลงทุนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังจะเห็นได้ว่าในปี 2545 การออมมากกว่าการลงทุน 202.35 พันล้านบาท และในปี 2546 และปี 2547 เริ่มลดลงอยู่ที่ 197.26 และ 110.13 พันล้านบาท ตามลำดับ สำหรับในปี 2548 การอมน้อยกว่าการลงทุน 313.72 พันล้านบาท และในปี 2549 การออมมากกว่าการลงทุนอยู่ที่ 79.21 พันล้านบาท (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 การออม-การลงทุนภายในประเทศ

(หน่วย : พันล้านบาท)

ปี	2545	2546	2547	2548	2549
การลงทุนภายในประเทศ	1,297.33	1,477.48	1,738.59	2,228.36	2,235.03
การออมทั้งประเทศ	1,499.68	1,674.75	1,848.72	1,914.64	2,314.24
ช่องว่างการออม-การลงทุน	202.35	197.26	110.13	-313.72	79.21

ที่มา ธนาคารแห่งประเทศไทย

[http : bot.or.th](http://bot.or.th) วันที่ 10 มีนาคม 2550

หมายเหตุ : ไม่รวมการคลาดเคลื่อนทางสถิติ

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการออมภายในประเทศให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งการออมภายในประเทศนั้นส่วนที่สำคัญจะเห็นได้ว่าการออมภาคเอกชนมีแนวโน้มสูงมากขึ้นเรื่อยๆ โดยในปี 2545 การออมภาคเอกชน 358.22 และการออมภาครัฐบาล 388.24 แต่สำหรับในปี 2547 การออมภาคเอกชน 508.87 และการออมภาครัฐบาล 475.45 และในปี 2549 การออมภาคเอกชน 699.43 และการออมภาครัฐบาล 641.40 โดยครัวเรือนนั้นมีส่วนสำคัญอยู่ไม่น้อยสำหรับการออมภายในประเทศ (ตารางที่ 1.2)

ตารางที่ 1.2 การออมภาคเอกชน และการออมภาครัฐบาล

(หน่วย : พันล้านบาท)

ปี	2545	2546	2547	2548	2549
1. การออมภาคเอกชน	358.22	411.98	508.87	544.05	699.43
- การออมครัวเรือน	214.53	250.00	319.53	344.52	446.49
- การออมธุรกิจ	170.69	161.98	189.34	199.53	252.95
2. การออมภาครัฐบาล	388.24	455.56	475.45	506.87	641.40
- การออมรัฐบาล	220.05	314.15	327.45	374.17	472.23
- การออมรัฐวิสาหกิจ	168.19	141.40	148.00	132.70	169.17
3. การออมสุทธิภาคเอกชน และภาครัฐ	773.46	867.53	984.32	1,050.91	1,340.83

ที่มา กระทรวงการคลัง

[http : fpo.go.th](http://fpo.go.th) วันที่ 10 มีนาคม 2550

สำหรับจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการเงินของภาคเหนือตอนล่างที่สำคัญนั้น เงินออมก็นับว่ามีความสำคัญอยู่ไม่น้อย ดังจะเห็นได้จากปริมาณเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ในแต่ละจังหวัดนั้น จังหวัดพิษณุโลกจะมีเงินฝากในปริมาณที่มากกว่าหลายจังหวัดที่อยู่ในภาคเหนือตอนล่าง กล่าวคือในปี 2545 ปริมาณเงินฝากเท่ากับ 19,768.92 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี 2549 มีปริมาณเงินฝากเท่ากับ 24,837.00 ล้านบาท (ตารางที่ 1.3) ซึ่งปริมาณเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ถือว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการออม แต่ความจริงยังมีการออมในรูปแบบอื่นๆ อีก

ตารางที่ 1.3 ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ในภาคเหนือตอนล่าง แยกตามรายจังหวัด
ปี 2545 – 2549

(หน่วย : ล้านบาท)

จังหวัด	2545	2546	2547	2548	2549
ตาก	13,278.29	388,982.83	10,557.00	11,490.00	11,525.00
อุตรดิตถ์	7,894.67	8,021.00	8,493.00	9,062.00	9,747.00
สุโขทัย	11,307.39	11,341.83	11,642.00	12,527.00	12,789.00
กำแพงเพชร	8,897.28	NA	9,819.00	10,762.00	10,847.00
พิษณุโลก	19,768.92	20,839.00	22,065.00	23,942.00	24,837.00
พิจิตร	13,841.00	13,501.00	13,957.00	14,619.00	14,602.00
เพชรบูรณ์	12,512.80	12,799.00	13,694.00	14,829.00	15,223.00
นครสวรรค์	30,295.69	30,947.78	32,437.00	33,672.00	34,797.00
อุทัยธานี	6,509.70	5,036.03	5,119.00	5,430.00	5,709.00

ที่มา กระทรวงการคลัง

[http : fpo.go.th](http://fpo.go.th) วันที่ 10 มีนาคม 2550

ซึ่งจากการศึกษาโดยทั่วไปจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมการออมในรูปแบบของภาพรวมของประเทศเป็นส่วนใหญ่ หรือการศึกษาในลักษณะที่เป็นภาพรวมของจังหวัดต่างๆ และในบางครั้งก็อาจจะมีการศึกษาในลักษณะของพฤติกรรมการออมของแต่ละอาชีพ แต่ก็เป็นการศึกษาส่วนน้อย ซึ่งการทำงานก็มีหลากหลายอาชีพ และแต่ละอาชีพก็มีรายได้ไม่เท่ากันทำให้ส่งผลต่อการออมไม่เหมือนกัน ดังนั้นการแก้ไขปัญหาอาจมีการแก้ไขที่ไม่ได้ลงรายละเอียดตามลักษณะอาชีพได้อย่างเหมาะสม การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งประเด็นไปตามอาชีพการทำงานที่อยู่ตามจังหวัดภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมการออมของข้าราชการของจังหวัดพิษณุโลกที่เป็นหัวเมืองใหม่และมีความสำคัญที่สามารถส่งผลกระทบต่อปริมาณการออมของประเทศได้เป็นอย่างมากและรายได้ของข้าราชการถึงแม้จะเป็นรายได้น้อยแต่ก็เป็นรายได้ที่แน่นอนและมั่นคง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ควรจะนำมาศึกษา เนื่องจากการออมของข้าราชการก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการออมภาคครัวเรือนที่จะสนับสนุนการออมภายในประเทศให้เพิ่มสูงขึ้นและจะส่งผลให้มีการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนจากภายนอกประเทศลดลงซึ่งส่งผลดีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ จากตารางที่ 1.4 จะเห็นได้ว่าปริมาณเงินฝากของสถาบันการเงินในจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2549

2545 – 2549 ประกอบด้วยเงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ปริมาณเงินฝากรวม 19, 768.21 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2549 ปริมาณเงินฝากรวม 24,837 ล้านบาท เมื่อพิจารณารูปแบบการออมของสถาบันการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 ส่วนใหญ่คนในจังหวัดพิษณุโลกในปี 2545 ฝากเงินในรูปแบบเงินฝากประจำ โดยมีปริมาณเงินฝาก 11,719.03 ล้านบาท ส่วนในปี 2546 – 2548 จะเป็นการฝากเงินในรูปแบบฝากประจำและฝากออมทรัพย์ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน สำหรับในปี 2549 จะเป็นการฝากเงินในรูปแบบฝากประจำ โดยมีปริมาณเงินฝาก 13,817 ล้านบาท

ปริมาณสินเชื่อบริการของสถาบันการเงินในจังหวัดพิษณุโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2549 ประกอบด้วยเงินเบิกเกินบัญชี เงินให้กู้ยืม และตั๋วเงิน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ปริมาณเงินให้กู้ยืมรวม 13,658.52 ล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2549 ปริมาณเงินให้กู้ยืมรวม 25,564 ล้านบาท เมื่อพิจารณารูปแบบการให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 ส่วนใหญ่คนในจังหวัดพิษณุโลกกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเป็นจำนวนสูงกว่า การกู้ยืมเงินประเภทอื่นๆ โดยในปี 2545 กู้ยืมเงินเป็นจำนวน 8,690.08 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี 2549 กู้ยืมเงินเป็นจำนวน 17,268 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าเมื่อปริมาณการกู้ยืมเงินสูงขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวมสูงขึ้นย่อมส่งผลต่อการจ้างงานเพิ่มขึ้น รายได้ ของคนในพื้นที่เพิ่มขึ้น (ตารางที่ 1.5)

ตารางที่ 1.4 ปริมาณเงินฝากรวมของจังหวัดพิษณุโลก แยกตามประเภทเงินฝาก ปี 2545 – 2549

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549
กระแสรายวัน	411.70	561	813	940	775
ประจำ	11,719.03	10,748	10,014	11,002	13,817
ออมทรัพย์	7,637.48	9,529	11,238	12,000	10,245
รวม	19, 768.21	20,838	22,065	23,942	24,837

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

http : bot.or.th วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2550

ตารางที่ 1.5 ปริมาณเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินในจังหวัดพิษณุโลก แยกตามเงินให้กู้ยืม
ปี 2545 – 2549

(หน่วย : ล้านบาท)

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549
เงินเบิกเกินบัญชี	3,528.52	3,800	3,555	3,581	3,939
เงินให้กู้ยืม	8,690.08	9,087	9,669	14,470	17,268
ตัวเงิน	1,439.92	2,118	3,155	4,092	4,357
รวม	13,658.52	15,005	16,378	22,143	25,564

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

[http : bot.or.th](http://bot.or.th) วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2550

คงจะเห็นได้ว่าปริมาณเงินฝากและปริมาณเงินกู้ยืมในแต่ละปีจากตารางย้อนหลัง 5 ปี ปรากฏว่าปริมาณการออมมากกว่าปริมาณการกู้ยืมเงิน ซึ่งถ้าหากมองในรูปแบบการออมจากตาราง ที่ได้มาจากกลุ่มบุคคลหลายอาชีพซึ่งในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีรายได้ไม่เท่ากัน รูปแบบพฤติกรรม และปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมก็ต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่ม ของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกเพื่อศึกษาว่าข้าราชการพลเรือนถึงแม้จะมีรายได้ไม่มากนัก แต่เป็นรายได้ที่มั่นคง จะมีรูปแบบและพฤติกรรมการออม ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม และ ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการกลุ่มนี้อย่างไร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ และพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
- 2.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 เพื่อต้องการศึกษาถึงตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

3.2 ทศนคติต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างไรและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมอย่างไร

3.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกมีอะไรบ้าง

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการออมจากกลุ่มของข้าราชการพลเรือนในเขตเมือง และอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการที่สำคัญๆ จำนวน 5 กระทรวง คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ครอบครัวข้าราชการ หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วย ข้าราชการ คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่ได้ทำงาน และบิดา มารดา ญาติพี่น้อง

5.2 ผู้ที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู หมายถึง บุคคลที่เป็นภาระของข้าราชการที่จะต้องอุปการะส่งเสียเลี้ยงดูเป็นประจำ ทั้งนี้อาจจะอาศัยอยู่หรือไม่ได้อยู่ในบ้านเดียวกันกับข้าราชการก็ได้

5.3 รายได้ของครอบครัว หมายถึง รายได้ประเภทต่างๆ ของข้าราชการและคู่สมรส ทั้งที่ได้รับจากการทำงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าไรจากการประกอบธุรกิจ และที่ได้รับจากการให้เช่าทรัพย์สิน ดอกเบี้ยเงินกู้ รวมทั้งเงินที่ได้รับจากรัฐบาล หรือนายจ้างเป็นสวัสดิการต่างๆ

5.4 ค่าใช้จ่ายของครอบครัว หมายถึง ค่าใช้จ่ายของข้าราชการ และสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการ (รวมผู้ที่อยู่ในความอุปการะ) ที่ต้องจ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ รวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมทางสังคมต่างๆ เช่น เงินช่วยงานแต่งงาน

งานบวช งานศพ เงินบริจาคทำบุญ เป็นต้น แต่ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเช่น ค่าเบี้ยประกันชีวิต ประเภทสะสมทรัพย์ เงินสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) หรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

5.5 เงินออม หมายถึงเงินที่ครอบครัวออมได้ เช่น เงินฝากธนาคารประเภทต่าง ๆ เงินฝาก สหกรณ์ออมทรัพย์ การซื้อสลากออมสิน เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมของข้าราชการในเขต จังหวัดพิษณุ โลก รวมถึงลักษณะการออมของข้าราชการ เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดนโยบายส่งเสริม การออมภายในประเทศ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

แนวคิดที่เกี่ยวกับการออมมีหลายแนวคิดด้วยกัน โดยแนวคิดต่างๆ ก็มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีรายได้ที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีความต้องการถือนเงิน ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ซึ่งในแต่ละทฤษฎีได้กล่าวถึงพฤติกรรมการออมของครัวเรือน และการออมทรัพย์สินของครัวเรือนซึ่งจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง โดยครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ส่วนที่สองไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน และส่วนที่สามจะเก็บไว้เป็นเงินออม ซึ่งจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังพบว่าครัวเรือนที่มีรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน และการศึกษาเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของครัวเรือนได้

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ สรุปได้ดังนี้

1.1 ทฤษฎีของเคนส์

เคนส์เชื่อว่าปริมาณการออมไม่ได้ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ยและการที่ประชาชนวางแผนว่าจะออมเงินนั้น ขึ้นกับระดับรายได้ที่จะได้รับ โดยรายได้ของครัวเรือนสามารถถูกจัดสรรใน 3 ทางด้วยกัน คือ จ่ายภาษี การบริโภค และการออม รายได้หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (Disposable Income) ดังนี้

$$Y = S + C \quad (1)$$

โดยที่	Y	คือ	รายได้ที่เอาไปใช้จ่ายได้จริง
	S	คือ	การออม
	C	คือ	การบริโภค

ทั้งนี้ รายได้ การออม และการบริโภค ถูกจัดอยู่ในรูปที่แท้จริง (real term)

ฟังก์ชันการออมในรูปปกติของเคนส์ การเพิ่มขึ้นในการบริโภคเกิดจากการเพิ่มขึ้นของรายได้แต่ไม่มากเท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งสามารถเขียนฟังก์ชันการบริโภคและการออมในรูปทั่ว ๆ ไป ได้ดังนี้

ฟังก์ชันการบริโภคระยะสั้น

$$C = a + bY \quad (2)$$

โดยที่	C	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
	a	คือ	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้
	b	คือ	ค่าความโน้มเอียงในการบริโภค
	Y	คือ	ระดับรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง

ในสมการที่ (1) C' และ S' เป็นแนวโน้มหน่วยสุดท้ายในการบริโภคและการออมตามลำดับ (Marginal Propensity to Consume and Save) ในทฤษฎีของเคนส์ C' และ S' จะเป็นบวกแต่มีค่าน้อยกว่า 1 ฟังก์ชันการออมเส้นตรงอย่างง่าย ซึ่งเป็นไปตามสูตรของเคนส์ คือ

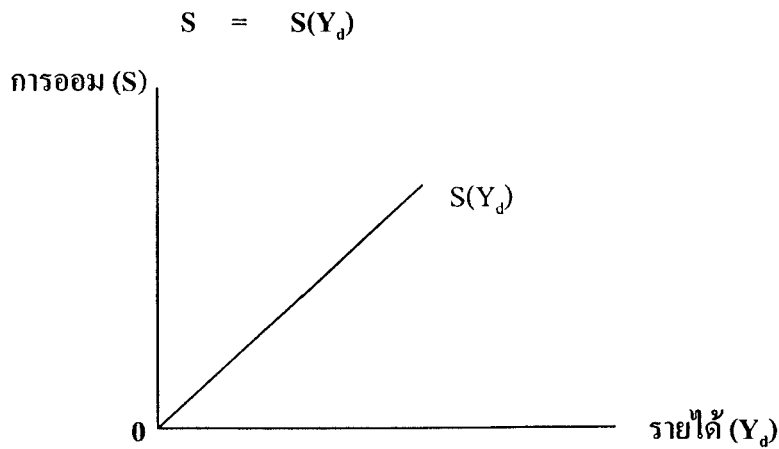
$$\begin{aligned} S &= S_0 + sY \text{ โดยที่ } S_0 < 0 \text{ และ } 0 < S < 1 \\ S &= Y - C \\ &= Y - (a + bY) \\ S &= -a + (1-b)Y \end{aligned} \quad (3)$$

จากสมการที่ 1

$$\begin{aligned} C &= Y - S \\ &= Y - (S_0 + sY) \\ &= -S_0 + (1-s)Y \end{aligned}$$

1.1.1 รายได้ที่แท้จริงกำหนดเงินออมที่แท้จริง

John Maynard Keynes เห็นว่ารายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง (disposable income หรือ Y_d) หรือรายได้ที่ครัวเรือนได้รับหลังหักด้วยภาษีเงินได้ เป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดการบริโภคและการออมที่แท้จริง (S) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ถือเป็นตัวกำหนดทางอ้อม ดังนั้นฟังก์ชันการออมตามแบบจำลองของ Keynes เป็น ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ของการออมกับรายได้

จากภาพที่ 2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการออมกับรายได้ ตามสมมติฐานของเคนส์ มีสาระสำคัญคือ ณ ระดับรายได้ที่ต่ำมาก ๆ คริวเรือนจะใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่ารายได้ที่ได้รับในปัจจุบัน ซึ่งทำได้โดยการใช้จ่ายจากเงินออมที่เก็บสะสมในอดีตหรือโดยการกู้ยืม ดังนั้นเงินออมที่คริวเรือนมืออยู่จะลดลง (Dissaving) หรือการออมมีค่าติดลบ เมื่อระดับรายได้สูงขึ้น ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของคริวเรือนจะเท่ากับรายได้ในงวดบัญชีพอดี ระดับรายได้ดังกล่าว คือระดับรายได้ที่เสมอตัวซึ่งการออมของคริวเรือนเท่ากับศูนย์ สำหรับระดับรายได้ที่สูง คริวเรือนใช้จ่ายในการบริโภคน้อยกว่ารายได้ในงวดปัจจุบัน ดังนั้นคริวเรือนจะมีเงินออมเกิดขึ้น (Saving) หรือการออมมีค่าเป็นบวก จากสมมติฐานดังกล่าว เส้นการออมจึงเป็นเส้นตัดแกนอนที่ระดับรายได้หนึ่งและเป็นเส้นที่มีลักษณะเป็นเส้นที่ลาดชันขึ้นจากซ้ายไปขวา ระดับรายได้ที่เส้นการออมตัดกับแกนอนก็คือ ระดับรายได้เสมอตัว ซึ่งการออมเท่ากับศูนย์

ลักษณะที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งของเส้นการออม คือ ความชัน (Slope) ของเส้นการออมเป็นค่าเดียวกับค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) ซึ่งเป็นตัวกำหนดค่าตัวทวี (Multiplier) โดยตัวทวีมีค่าเท่ากับ $1/MPS$ ดังนั้นค่าตัวทวีก็คือส่วนกลับของค่าความชันของเส้นการออมนั่นเอง และเป็นตัวที่แสดงว่ารายได้จะเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในการใช้จ่ายจำนวนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายในการลงทุนหรือการใช้จ่ายของรัฐบาล

1.1.2 ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (absolute income theory)

Keynes (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2548) กล่าวว่าไว้ว่า รายได้สัมบูรณ์เป็นรายได้ประชาชาติหลังหักภาษี (disposable income) และการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้สัมบูรณ์ที่เพิ่มขึ้นเสมอ การบริโภคตามทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์เขียนในรูปสมการ ดังนี้

$$C_t = a + bY_t \quad ; \quad 0 < b < 1 \quad (1)$$

โดยที่ C = ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

a = การบริโภคที่ไม่ขึ้นอยู่กับการบริโภคขั้นพื้นฐาน

(autonomous consumption)

bY = การบริโภคที่ขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติหรือการบริโภคโดยจิตใจ (induced consumption)

b = ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (marginal propensity to consume-MPC)

จากสมการการบริโภคพบว่า การบริโภคในช่วงเวลาใดจะขึ้นอยู่กับรายได้ประชาชาติในช่วงเวลาเดียวกัน และเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไปการบริโภคจะเปลี่ยนแปลงไปมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับค่า b หรือความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC)

จากสมการที่ (1) สามารถหาอัตราส่วนการบริโภคที่ระดับรายได้ประชาชาติระดับหนึ่งหรือความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (average propensity to consume-APC) ได้โดยหารสมการ (1) ด้วย Y_t ตลอดแสดงเป็นสมการได้ดังนี้

$$\frac{C_t}{Y_t} = \frac{a}{Y_t} + b \frac{Y_t}{Y_t}$$

หรือ

$$\frac{C_t}{Y_t} = \frac{a}{Y_t} + b = APC \quad (2)$$

จากสมการที่ (2) พบว่า รายได้ประชาชาติสูงขึ้นจะทำให้ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) ลดลง แต่ยังคงมีค่าสูงกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) หรือค่า b และจากข้อกำหนดที่ระบุว่า การบริโภคที่เพิ่มขึ้นจะน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงการบริโภค (MPC) เทียบกับรายได้ประชาชาติ (Y) มีค่ามากกว่าศูนย์และน้อยกว่าหนึ่งเสมอ โดยพิสูจน์จากสมการดังนี้

จาก

$$C_t = a + bY_t$$

ดังนั้น

$$\Delta C = \Delta a + b\Delta Y \quad (3)$$

หารสมการ (3) ด้วย ΔY โดยตลอดจะได้

$$\frac{\Delta C}{\Delta Y} = \frac{\Delta a}{\Delta Y} + b \frac{\Delta Y}{\Delta Y} = b = MPC \quad (4)$$

จากสมการที่ (2) และ (4) จะพบว่า การบริโภคตามทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์นั้นการบริโภคมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับรายได้ประชาชาติ และเมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) จะลดลงในขณะที่ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) ไม่เปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) จะมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) ระยะเวลา เมื่อรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จะทำให้ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) ลดลงจนลักษณะเส้นการบริโภคจะเริ่มต้นที่จุดกำเนิดและมีความชันเท่ากับ b หรือความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) เท่ากับค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) ดังนี้

จาก $C_t = bY_t \quad (5)$

ดังนั้น $\frac{C_t}{Y_t} + b \frac{Y_t}{Y_t} = APC \quad (6)$

จาก (3) เขียนใหม่ได้ว่า $\Delta C = b \Delta Y \quad (7)$

หารสมการ (7) ด้วย ΔY โดยตลอดจะได้

$$\frac{\Delta C}{\Delta Y} = b \frac{\Delta Y}{\Delta Y} = b = MPC \quad (8)$$

1.2 ทฤษฎีการบริโภคสมัยใหม่

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีการออม จะเห็นว่า การออมและการบริโภคเป็นของคู่กัน ดังนั้นการออม จึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทฤษฎีการบริโภค ความสัมพันธ์พื้นฐานของการบริโภคและรายได้ในรูปของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ (Disposable Income) ถ้ากำหนดให้ตัวแปร C คือการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และตัวแปร YD คือรายได้ที่ใช้จ่ายได้ เราสามารถเขียนสมการฟังก์ชันของการบริโภคได้ดังนี้

$$C = \bar{C} + cYD \quad ; \quad 1 < c < 0 \quad (1)$$

โดยที่ \bar{C} คือ การบริโภคอิสระ (autonomous consumption)

หรือการบริโภคที่ไม่ขึ้นกับรายได้ นั่นคือ แม้รายได้เท่ากับศูนย์ ก็ยังจำเป็นต้องบริโภคเท่ากับ C

C คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย
(Marginal Propensity to Consume : MPC)

1.2.1 ทฤษฎีรายได้ถาวร (permanent income theory)

Friedman (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2548) กล่าวว่า การบริโภคจะมีความสัมพันธ์
ในสัดส่วนคงที่กับรายได้ถาวร ซึ่งรายได้เฉลี่ยที่ผู้บริโภคคาดว่าจะได้รับในระยะยาว ดังสมการ

$$C = KY^p \quad (1)$$

โดยที่ C = ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

K = สัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้

Y^p = รายได้ถาวร

รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในคาบเวลาหนึ่ง (Y) ของฟริดแมนประกอบด้วย รายได้ถาวร
(permanent income-- Y^p) และรายได้ชั่วคราว (transitory income-- Y') ซึ่งอาจจะเป็นบวกหรือลบก็ได้
ดังสมการ

$$Y = Y^p + Y' \quad (2)$$

รายได้ถาวรในคาบเวลาใดจะเป็นรายได้ถาวรของคาบเวลาในอดีตรวมกับส่วน
เปลี่ยนแปลงของรายได้ ดังสมการ

$$Y_t = Y_{t-1}^p + a(Y_t - Y_{t-1}^p) ; 0 < a < 1 \quad (3)$$

การบริโภคในคาบเวลาใด ประกอบด้วย การบริโภคถาวร (C^p) และการบริโภคชั่วคราว (C')
ดังสมการ

$$C = C^p + C' \quad (4)$$

การบริโภคระยะสั้น สัดส่วนของการบริโภคต่อรายได้หรือความโน้มเอียงในการบริโภค
(APC) ที่คาบเวลา t พิจารณาได้จากการแทนค่าสมการ (3) ในสมการ (1) ได้คือ

$$C_t = K \{ Y_{t-1}^p + a(Y_t - Y_{t-1}^p) \}$$

หรือ $C_t = K(1-a)Y_{t-1}^p + KaY_t \quad (5)$

$$APC = C_t = K(1-a) \left(\frac{Y_{t-1}^p}{Y_t} \right) + Ka \quad (6)$$

จากสมการที่ (6) พบว่า ถ้ารายได้ในคาบเวลาใด (Y_t) สูงกว่ารายได้ถาวรในอดีต (Y_{t-1}^p) แล้ว
ค่าความโน้มเอียงในการบริโภค (APC) ในคาบเวลานั้นจะมีค่าต่ำลงหรือค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยใน
การบริโภค (APC) ระยะสั้นจะลดลงเมื่อรายได้ในคาบเวลานั้นสูงกว่ารายได้ถาวรในอดีตและจาก
สมการที่ (5) สามารถหาค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค ดังสมการ

$$\frac{\Delta C}{\Delta Y} = K(1-a)\frac{\Delta Y^p}{\Delta Y} + Ka\frac{\Delta Y}{\Delta Y}$$

หรือ $MPC = \frac{\Delta C}{\Delta Y} = K$ (7)

พิจารณาสมการ (6) และ (7) พบว่าในระยะสั้นความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) จะมีค่ามากกว่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของการบริโภคและรายได้ที่ไม่ได้สัดส่วนกัน

แต่ในระยะยาว รายได้ที่เกิดขึ้นจริงในคาบเวลาใด (Y) จะเป็นรายได้ถาวรเท่านั้น (Y^p) หรือ $Y_t = Y_t^p$ เมื่อแทนค่าในสมการ (3) จะได้สมการดังนี้

$$Y_t^p = Y_{t-1}^p \quad (8)$$

ในระยะยาวรายได้ถาวรในคาบเวลาใดจะเท่ากับรายได้ถาวรในอดีต และถ้าต้องการพิจารณาความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) และความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) ในระยะยาวโดยการแทนค่าสมการ (9) ลงในสมการ (6) จะได้สมการ ดังนี้

$$\frac{C_t}{Y_t} = K - (1-a)Y_{t-1}^p + K\frac{a}{Y_{t-1}^p}$$

หรือ $APC = \frac{C_t}{Y_t} = K - Ka + Ka = K$ (9)

หรือ $MPC = \frac{\Delta C}{\Delta K} = K$ (10)

ดังนั้น ในระยะยาวสัดส่วนการบริโภคต่อรายได้ หรือความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (APC) จะมีค่าคงที่เท่ากับ K และเมื่อรายได้ที่เป็นจริงในคาบเวลาใดเท่ากับรายได้ถาวร ($Y_t = Y_t^p$) แล้วค่า $APC = MPC = K$ หรือความโน้มเอียงในการบริโภคมีความสัมพันธ์ที่เป็นสัดส่วนกับความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (MPC) บนเส้นกราฟการบริโภคระยะยาว แต่เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ได้สัดส่วนบนเส้นการบริโภคระยะสั้น ($APC > MPC$)

1.2.2 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

1) สาระของทฤษฎี ฟังก์ชันการบริโภค ตามสมการที่ (1) ตั้งบนสมมติฐานพฤติกรรมบริโภคในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งขึ้นกับรายได้ในช่วงเวลานั้น โดยทฤษฎีวงจรชีวิตมีสมมติฐานว่าปัจเจกบุคคลจะวางแผนการบริโภคและการออมในระยะยาว เพื่อจัดสรรการบริโภคของตัวเองในแนวทางที่ดีที่สุดที่จะเป็นไปได้ตลอดช่วงชีวิตของเขา และการออมเกิดจากการที่ปัจเจกบุคคลไม่บริโภคในปัจจุบันแต่จะเก็บไว้เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการบริโภคในอนาคต

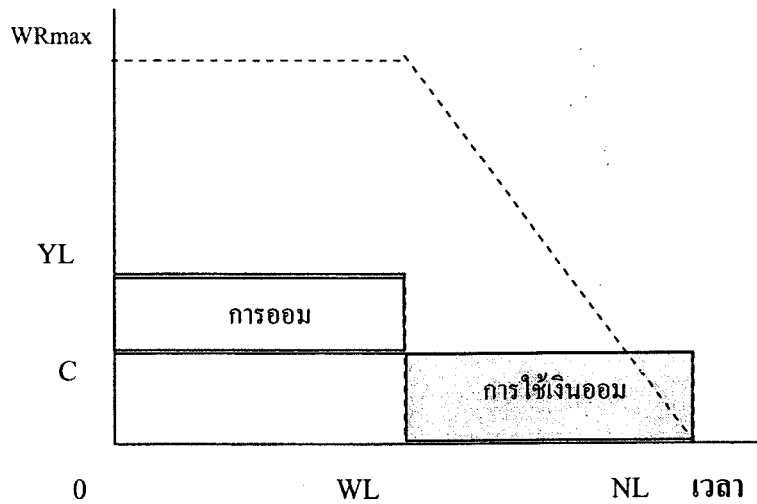
ตามแนวคิดทฤษฎีนี้ โครงสร้างอายุของประชากรเป็นตัวกำหนดที่สำคัญอย่างหนึ่งของพฤติกรรม การบริโภคและการออม

ตามแนวคิดของทฤษฎีนี้ ฟังก์ชันการบริโภคจะเป็นดังนี้

$$C = aWR + cYL \tag{2}$$

- โดยที่ C คือ การบริโภคในแต่ละช่วงเวลา (เช่น ช่วง 1 ปี)
- WR คือ ความมั่งคั่งที่แท้จริง (Real Wealth)
- a คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจาก ความมั่งคั่ง (MPC out of wealth)
- YL คือ รายได้จากค่าจ้างแรงงาน
- c คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจากรายได้ ค่าแรงงานของงานที่ทำปัจจุบัน (MPC out of labor income) นอกเหนือจากรายได้อื่น เช่น ค่าเช่าหรือกำไร

อะไรเป็นตัวกำหนด MPC จากความมั่งคั่ง (a) และจากรายได้ (c) และทำไมความมั่งคั่ง (wealth) จึงมีผลกระทบต่อ การบริโภค พิจารณาจากภาพกราฟที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 รายได้ การบริโภค การออมตามทฤษฎีวงจรชีวิต และการออมในช่วงอายุการทำงาน WL ปี ปัจจุบันบุคคลจะทำการออมสะสมสินทรัพย์ หลังชีวิตการทำงาน เขาจะใช้จ่ายจากการออมในช่วงเวลา NL – WL ที่เหลือ การบริโภคคงที่ที่ระดับ C สินทรัพย์จะถูกใช้จนหมดเมื่อสิ้นอายุของเขา

โปรดสังเกตแนวคิดนี้เป็นตัวแบบอย่างง่าย โดยไม่ได้คำนึงถึงการบริโภคของช่วงชีวิตก่อนการทำงาน แต่จะพิจารณาการบริโภคเริ่มตั้งแต่ปีแรกของชีวิตการทำงานเป็นต้นไป

ซึ่งกำหนดให้ปีที่ 1 คือปีแรกของการทำงาน เพื่อแยกแยะการเข้าใจจะไม่พิจารณาถึงความไม่แน่นอนของอายุและช่วงเวลาการทำงานและสมมติว่าไม่มีการจ่ายดอกเบี้ยจากการออม และราคาสินค้าคงที่ ซึ่งข้อสมมตินี้จะมีผลให้เงินออมในปัจจุบัน 1 บาท เท่ากับเงินที่จะได้รับในอนาคต 1 บาท

จากข้อสมมติดังกล่าวนี้ สามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในการออมและการบริโภคได้ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก คือ บุคคลผู้นี้สามารถบริโภคตลอดชีวิตได้มากน้อยเพียงใดจากช่วงเวลาการทำงานของเขาเป็นเวลา WL ปี มีรายได้ปีละ YL บาท ทำให้รายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขาเท่ากับ $YL \times WL$ (รายได้ต่อปีคูณกับจำนวนปีทำงาน) ดังนั้น การบริโภคตลอดชีวิตของเขาจึงไม่สามารถสูงกว่ารายได้ตลอดชีวิตก่อนนี้ได้ นอกเสียจากว่าเขามีทรัพย์สินหรือมรดกมาตั้งแต่เกิด ซึ่งในกรณีนี้สมมติว่าไม่มี

ประเด็นที่สอง คือ เขาจะแบ่งการบริโภคตลอดชีวิตอย่างไร สมมติว่าเขาชอบการบริโภคแบบคงที่ โดยแบ่งการบริโภคเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ตลอดทุกระยะเวลา (ในที่นี้ช่วงเวลาคือช่วง 1 ปี) ผลก็คือ การบริโภคของเขาในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ จะไม่ได้พิจารณาจากรายได้ปัจจุบันเท่านั้น แต่พิจารณาจากรายได้ตลอดชีวิต

ดังนั้น จากการที่การบริโภคตลอดชีวิตเท่ากับรายได้ตลอดชีวิตสามารถเขียนความสัมพันธ์ได้ดังนี้

$$C \times NL = YL \times WL \quad (3)$$

หารสมการที่ (3) ด้วย NL ทั้ง 2 ข้าง จะได้ว่า การบริโภคใน 1 ช่วงเวลาจะเป็นสัดส่วนของรายได้จากค่าจ้างแรงงานของเขา

$$C = WL/NL \times YL \quad (4)$$

สัดส่วน WL/NL คือ สัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิต สมการที่ (4) ในแต่ละปีของการทำงานของเขา เขาจะบริโภครายได้ของเขาเพียงส่วนหนึ่ง โดยส่วนที่บริโภคเท่ากับสัดส่วนของช่วงชีวิตการทำงานต่ออายุทั้งชีวิตของเขา (ค่า WL/NL คือค่า c หรือ MPC ในสมการ (2) นั่นเอง

ตัวอย่าง สมมติคนคนหนึ่งเริ่มทำงานเมื่ออายุ 20 ปี และวางแผนที่จะทำงานจนอายุ 65 ปี และจะเสียชีวิตเมื่ออายุ 80 ปี ดังนั้นช่วงชีวิตการทำงาน (WL) เท่ากับ 45 ปี (= 65 - 20) และอายุตลอดชีวิตนับแต่เริ่มทำงาน (NL) เท่ากับ 60 ปี (= 80 - 20) รายได้ค่าจ้างแรงงานต่อปี (YL) เท่ากับ 30,000 บาท ดังนั้น

$$\begin{aligned} \text{รายได้ตลอดชีวิต} &= YL \times WL \\ &= 30,000 \times 45 = 1,350,000 \text{ บาท} \end{aligned}$$

รายได้ทั้งชีวิตเท่ากับ 1,350,000 บาท ซึ่งเกิดจากช่วงชีวิตการทำงาน และเขาต้องการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคจากรายได้นี้เท่า ๆ กัน ตลอดชีวิตของเขา ดังนั้น

$$\begin{aligned} C &= 1,350,000/60 = 22,500 = WL/NL \times YL \\ &= 45/60 \times 30,000 \\ &= 0.75 \times 30,000 \end{aligned}$$

ตามตัวอย่างนี้ 0.75 ของรายได้จะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในแต่ละปี

2) การออมและการใช้เงินออม (Saving and Dissaving) ส่วนของรายได้ที่ไม่ได้ใช้เพื่อการบริโภคจะถือเป็นการออม ดังนั้น จึงสามารถเขียนสมการการออมได้ว่าเท่ากับรายได้ที่สามารถใช้จ่ายลบด้วยการบริโภค ดังนี้

$$S = YL - C = \frac{NL - WL}{NL} \times YL \quad (5)$$

จากสมการที่ (5) อัตราการออมตลอดช่วงชีวิตการทำงานจะเท่ากับสัดส่วนของชีวิตหลังการเกษียณต่ออายุตลอดชีวิต (ซึ่งเท่ากับ $(NL - WL) / NL$)

ภาพที่ 2.2 แสดงแบบแผนของการบริโภค การออม และการใช้จ่ายเงินออมตลอดช่วงชีวิตของบุคคลหนึ่งเขาจะบริโภคในอัตราที่คงที่ซึ่งเท่ากับ C ทำให้การบริโภครวมเท่ากับ $C \times NL$ การบริโภคดีกล่าวใช้จ่ายมาจากส่วนของรายได้ในช่วงการทำงาน ในขณะที่ในช่วงหลังเกษียณใช้จ่ายออกมาจากส่วนหนึ่งของเงินออมที่ได้สะสมมาในช่วงการทำงาน ดังนั้นพื้นที่แรก $(YL - C) \times WL$ จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ หรืออีกนัยหนึ่งคือ การออมระหว่างปีที่ทำงานเท่ากับค่าใช้จ่ายเงินออมในช่วงหลังเกษียณ

3) สินทรัพย์ (Assets) ผลของการออมในช่วงการทำงาน ทำให้บุคคลเกิดการสะสมสินทรัพย์ ภาพที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่าความมั่งคั่งหรือสินทรัพย์ของบุคคลจะสะสมในช่วงการทำงาน และขึ้นสู่ระดับสูงสุดเมื่อตอนเกษียณ และหลังจากนั้นสินทรัพย์จะค่อย ๆ ลดลง เพราะนำเงินออมมาใช้บริโภค

ระดับของสินทรัพย์ที่สูงสุดเขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ WR_{max} จะเท่ากับ $C \times (NL - WL)$ ซึ่งเท่ากับการบริโภครวมตลอดช่วงหลังเกษียณ ดังนั้น

$$WR_{max} = C \times (NL - WL) \quad (6)$$

ในกรณีตัวอย่างข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงขนาดของสินทรัพย์ที่เขาจะต้องออมไว้จาก ความจำเป็นในการบริโภคหลังเกษียณ จะเห็นว่า C เท่ากับ 22,500 บาท และ $(NL - WL)$ เท่ากับ 15 ดังนั้น เขาต้องออมไว้ เท่ากับ $22,500 \times 15 = 337,500$ บาท เมื่อตอนเกษียณอายุ ซึ่งจะเท่ากับเงิน ออมจากช่วงอายุการทำงาน 45 ปี ซึ่งออมปีละ 7,500 บาท ดังนั้นเขาจะออมได้เท่ากับ 337,500 บาท เมื่ออายุ 65 ปี

สรุปสาระสำคัญก็คือหากผู้บริโภคมองไม่มีความมั่งคั่ง (Wealth) มาก่อน และมีรายได้คงที่ เขาจะออมระหว่างการทำงานและนำมาใช้บริโภคช่วงหลังชีวิตการทำงาน

4) การบริโภคกรณีที่มีสินทรัพย์เริ่มต้น ในกรณีที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนี้ เป็นกรณีที่บุคคลไม่มีสินทรัพย์เริ่มต้น (ซึ่งอาจเกิดมาจากการสะสมเงินออม การเปลี่ยนแปลงใน ราคาของสินทรัพย์ เช่น หุ้น หรือการได้มรดก เป็นต้น) สมมติว่า ณ จุดเวลา T ในช่วงชีวิตของ บุคคลหนึ่ง เขามีทรัพย์สิน (stock of wealth) เท่ากับ WR และจะมีชีวิตการทำงานเหลืออยู่เท่ากับ $WL - T$ ปี โดยมีรายได้ปีละ YL เขาจะมีชีวิตอยู่นับแต่จุดเวลา T อีกทั้งสิ้น $NL - T$ ปี โดยใช้ แนวคิดเดียวกันกับ ภาพที่ 2.4 จะพิจารณาการบริโภคตลอดชีวิตของเขา เพียงแต่ปรับเวลา 0 เป็น T ซึ่งเขามีความมั่งคั่ง ณ เวลานั้นเท่ากับ WR

การบริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเท่ากับ

$$C \times (NL - T) = WR + (WL - T) \times YL \quad (7)$$

จะเห็นว่า WR และรายได้ตลอดช่วงชีวิตของเขาจะเป็นแหล่งเงินสำหรับใช้จ่ายเพื่อการ บริโภคตลอดช่วงชีวิตของเขา ดังนั้น สามารถเขียนสมการการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาได้ดังนี้

$$C = aWR + cYL \quad (8)$$

$$\text{โดย } a = 1/(NL - T)$$

$$c = (WL - T)/(NL - T)$$

และ $WL > T$

โดยสรุปแล้ว ทฤษฎีวงจรชีวิตของการบริโภคและการออม เชื่อว่าการบริโภคของ บุคคลในขณะใดขณะหนึ่ง ไม่ได้ขึ้นกับเฉพาะรายได้ในขณะนั้นเท่านั้น แต่ขึ้นกับรายได้ตลอดช่วง ชีวิตของเขา โดยเขาพยายามแบ่งการบริโภคในแต่ละช่วงเวลาให้เท่า ๆ กัน ทั้งนี้หากถ้าบุคคลนั้นมี สินทรัพย์เริ่มต้น ทั้งสินทรัพย์เริ่มต้นและรายได้ตลอดชีวิตจะเป็นแหล่งเงินสำหรับการบริโภค และ

ถ้าหากช่วงเวลาของการทำงานยาวขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาหลังเกษียณ เขาก็จะบริโภคเพิ่มขึ้น เนื่องจากรายได้ตลอดชีวิตของเขาจะเพิ่มขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาของการใช้เงินออมเพื่อการบริโภคหลังเกษียณ

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

พนารัตน์ วงศ์คุณสันติ (2540) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมในภาคครัวเรือนของไทย ในระหว่างปี พ.ศ. 2528-พ.ศ. 2537 โดยอาศัยวิธีสมการถดถอยเพื่อช่วยในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่กำหนดความสามารถในการออมที่สำคัญ คือ รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน และอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน โดยที่ตัวแปรอิสระทั้งสองสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการออมของครัวเรือนได้ถึง 90.7% ส่วนระดับอัตราดอกเบี้ยไม่มีอิทธิพลต่อระดับการออมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการออมของไทยไม่ได้คำนึงถึงระดับอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติจากข้อมูลทศนิยม ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2528-พ.ศ. 2537 มาทำการวิเคราะห์ โดยจะศึกษาในรูปของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) เพื่อนำมาอธิบายและสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย

องอาจ รังสิโรดมโกมล (2543) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปะกง เฟส 2 วิธีการศึกษาทำโดยการแจกแบบสอบถาม ช่วงเดือนมิถุนายน ถึง กันยายน พ.ศ. 2542 โดยได้รับแบบสอบถามจำนวน 110 ชุด นำข้อมูลที่ได้รับทำการศึกษาในสองลักษณะ คือ (1) นำข้อมูลที่ได้มาอธิบายเชิงพรรณนาพร้อมทั้งแสดงสัดส่วนความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลแต่ละด้านที่ต้องการศึกษากับการออม ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากร เพศ อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ และประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจอื่น ๆ ได้แก่ รายได้ ความสัมพันธ์ ระหว่างการถือครองมูลค่าทรัพย์สิน การให้การพึ่งพิง ราคาสินค้าฟุ่มเฟือย เป็นต้น โดยพิจารณาปัจจัยข้างต้นเปรียบเทียบกับ การออม (2) นำข้อมูลที่ได้ไปทดสอบทางสถิติโดยการใช้การถดถอยพหุ (multiple regression) นำผลการศึกษาไปเปรียบเทียบกับแบบจำลองทางการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า รายได้ และเพศ เป็นปัจจัยกำหนดการออมที่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรายได้เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมให้เกิดการออม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของเคนส์ ส่วนเพศ ผลการศึกษาระบุว่า เพศหญิงมีอัตราการออมมากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยด้านอื่น ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา การมีภาระให้การพึ่งพิงแก่ผู้อื่นมีทิศทางสอดคล้องกับการออม คือ ระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะได้รับค่าจ้าง ค่าแรงสูงและการมีภาระให้การพึ่งพิงแก่ผู้อื่นมากมีแนวโน้ม จะทำให้การออมลดลง แต่จากการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ทางสถิติ

นอกจากนี้ได้มีการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมอื่น ๆ ได้แก่ การถือครองมูลค่าทรัพย์สิน อายุของผู้ใช้แรงงาน ความแตกต่างทางภูมิฐานะ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากสถาบันการเงินซึ่งจากข้อมูลที่ได้รับไม่พบความสัมพันธ์กับการออม

จากการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการศึกษเพิ่มเติมดังนี้ คือ การศึกษาถึงการยกระดับรายได้ของผู้ใช้แรงงานให้สูงขึ้น การศึกษาถึงพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใช้แรงงานส่งเสริมการออมในรูปแบบเห็นจกลาง หรือการศึกษาถึงการส่งเสริมให้สถานประกอบการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และลดภาระการให้การพึ่งพิงแก่ผู้ใช้แรงงาน

วาริณี ฉัตรไชยสิทธิกุล (2543) ศึกษาเรื่องการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือน โดยมีจุดมุ่งหมายของการออมภาคครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย (1) ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามครัวเรือนจำนวนทั้งสิ้น 434 ตัวอย่าง และ (2) ข้อมูลที่ได้จากเอกสารข้อมูลทางสถิติที่หน่วยงานต่างๆ จัดเก็บรวบรวมไว้และจากงานวิจัยต่างๆ การศึกษาในครั้งนี้นอกจากจะใช้วิธีการเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายถึงลักษณะโดยทั่วไปของพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนแล้ว ยังใช้วิธีการเชิงปริมาณในการวิเคราะห์ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน โดยการสร้างสมการถดถอยเชิงซ้อน เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทางด้านเศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ในสมการที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมภาคครัวเรือน โดยรวมของจังหวัดเชียงใหม่คือ รายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน และจำนวนผู้พึ่งพิง โดยที่รายได้มีความสัมพันธ์กับการออมของครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงและขนาดของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม แต่เมื่อแยกเป็นเขตเมืองและเขตชนบท

พบว่า (1) ในเขตเมืองปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนคือ รายได้ของครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิงและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่รายได้และจำนวนผู้พึ่งพิงของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกัน ส่วนขนาดของครัวเรือนและระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม (2) สำหรับในเขตชนบทนั้นปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือนคือ รายได้ของครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน โดยที่รายได้และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางเดียวกัน ส่วนจำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม

สำหรับจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการออมของครัวเรือนพบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทของจังหวัดเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อใช้ในยามเจ็บป่วยหรือยามชรา ซึ่งเป็นการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตมากกว่าเพื่อหาผลประโยชน์ ส่วนผู้ที่ไม่มี การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินก็เนื่องจากมีรายได้น้อย จึงมักเก็บไว้กับตัวเพื่อใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ก็เพราะต้องการความสะดวกและความคล่องตัวในการนำเงินออกมาใช้

อุสาค์ แซ่มสุวรรณ (2544) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2527-2541 โดยศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527-2541 นำมาวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ด้วยวิธีสมการถดถอยและศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยโดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของครัวเรือน สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการออมของครัวเรือนและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ในแต่ละช่วงเวลาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับการออมของครัวเรือนมีค่าเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา

กรณีการ ัฒนภาพร (2545) ศึกษาเรื่อง โครงสร้างการออมและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์ โดยศึกษาตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม และศึกษาพยากรณ์แนวโน้มของสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทศวรรษรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523-2544 วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square-OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ผลที่ได้รับแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน คือ ตัวแปรแนวโน้มรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่าสิงคโปร์ ร้อยละ 333.99 ต่อ 94.242 แต่ตัวแปรอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -0.157 ส่วนสิงคโปร์เป็น 5.249 ตัวแปรอัตราเงินเฟ้อของไทยเป็น 0.520 สิงคโปร์เป็น -3.342 และตัวแปรที่เหลือของประเทศไทย คือ ตัวแปรอัตราการเจริญเติบโตของรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.05 และตัวแปรอัตราส่วนความมั่นคงต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.235 และมีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนในปีปัจจุบันในทิศทางเดียวกัน และตัวแปรอัตราส่วนการออมของชาวต่างประเทศต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนในปีปัจจุบันร้อยละ 0.0005 ในทิศทางตรงข้ามสำหรับผลการศึกษาศึกษาการพยากรณ์แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่าทั้งสองประเทศมีอัตราการขยายตัวแตกต่างกันตามระยะเวลาคือ แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยมีอัตราการลดลงร้อยละ 0.0004 แต่ในประเทศสิงคโปร์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0161 อย่างไรก็ตาม อัตราการเจริญเติบโตในสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายของประเทศไทยน้อยกว่าประเทศสิงคโปร์ร้อยละ 0.017 ต่อปี

ธมลวรรณ จันทรอุไร (2546) ศึกษาเรื่อง ความเป็นมาของการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน บริษัทการบินไทย จำกัด ตั้งแต่มีการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกอัตราเงินสะสมเข้ากองทุน และเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักการต่าง ๆ ของกองทุนฯ ให้มีความเหมาะสม อีกทั้งมุ่งใจให้พนักงานตัดสินใจเป็นสมาชิกกองทุนฯ มากขึ้น จนเกิดความมั่นใจในการตัดสินใจออมกับกองทุนฯ

ในอัตราที่สูงกว่าเดิม ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนฯ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกกองทุนฯ มากที่สุด

วิธีการวิจัยนั้นได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ช่วงเดือน กันยายน พ.ศ. 2545 และทำการวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้วิธีแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ ในส่วนการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกองทุนฯ ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2545 เพื่อวัดผลการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยวัดจากอัตราผลตอบแทนของกองทุนเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนของตลาดอ้างอิง ที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยงภายใต้แบบจำลองของ Sharpe

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกหักอัตราเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้สุทธิ และความพอใจในสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนฯ ทั้งในส่วนของผลตอบแทน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งงาน อายุงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ

ผลการวิจัยในเรื่อง การวัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกองทุนฯ พบว่าปี พ.ศ. 2544 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการดีกว่าตลาดอ้างอิง ในขณะที่ปี พ.ศ. 2545 แม้ว่าอัตราผลตอบแทนของกองทุนฯ จะมากกว่าอัตราผลตอบแทนตลาดอ้างอิง แต่ผลการดำเนินงานของกองทุนกลับมีประสิทธิภาพด้อยกว่าตลาดอ้างอิง

ปณิศา มนตรี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในช่วงเวลาดังกล่าวและวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทยว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ.2546)

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลทุติยภูมิซึ่งเป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ.2537 - พ.ศ.2546 โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปแบบของสมการถดถอยเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในช่วงดังกล่าว พบว่า อัตราการออมของภาคครัวเรือนลดลงมาโดยตลอด จากร้อยละ 30 ของรายได้ ในปี พ.ศ.2537 เหลือร้อยละ 27.5 และร้อยละ 17.3 ในปี 2541 ในปี 2546 เหลือร้อยละ 12.32 ของปริมาณการออมรวมในประเทศต่างๆ ที่รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 ในปี 2537 - 2541 แต่รายได้เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นยังต่ำกว่าดัชนี

ราคาผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 34.2 เมื่อคิดเป็นร้อยละของรายได้ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค สูงขึ้นถึงร้อยละ 71.4 ในปี 2541 มีผลทำให้การออมของครัวเรือนลดลง

ผลการศึกษาวิจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พบว่า รายได้ที่ใช้จ่ายจริงต่อหัว และพฤติกรรมการออมหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมของภาคครัวเรือน

รัตนายินดี (2549) การศึกษาการออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะการณ์การออมของข้าราชการและลักษณะการออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ รวมถึงการศึกษาปัจจัยสำคัญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การออมของข้าราชการ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการออกแบบสอบถามจากข้าราชการที่สังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 100 คน เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 และนำมาประมวลผลและทดสอบค่าไคสแควร์ (chi-square) การออมต่อหน่วยงาน ระดับตำแหน่ง วุฒิการศึกษา สถานภาพ อายุราชการ และเพศ

จากการศึกษาพบว่า ภาวะการณ์การออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการถือนเงิน (demand for money) โดยข้าราชการในเขตกรุงเทพฯ ถือนเงินไว้ใช้จ่ายประจำวันในลักษณะค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ถือนเงินเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน โดยเก็บสะสมไว้ในลักษณะสะสมค่าเบี้ยประกันชีวิต ประเภทสะสมทรัพย์ การสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และการสะสมเงินออมประเภทต่าง ๆ และการถือนเงินไว้เก็บกำไร โดยการสะสมในลักษณะของค่าหุ้นหรือหลักทรัพย์ หรือซื้อพันธบัตร หรือการซื้อของมีค่า สำหรับการสร้างความมั่นคง ในส่วนของที่อยู่อาศัยมีการออมในลักษณะการผ่อนชำระบ้านและที่ดิน การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ (chi-square) พบว่าการออมประเภท การสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีนัยสำคัญต่อหน่วยงาน ระดับตำแหน่ง สถานภาพ และอายุราชการ การออมเพื่อการสะสมประเภทผ่อนชำระบ้านหรือที่ดินมีนัยสำคัญต่ออายุราชการ และการออมสะสม เบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ มีนัยสำคัญต่อเพศ

โดยภาพรวมแล้วการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาเป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะศึกษาพฤติกรรม การออมในรูปแบบของภาพรวมของประเทศเป็นส่วนใหญ่ หรือบางครั้งอาจมีการศึกษาในลักษณะที่เป็นภาพรวมของจังหวัดต่างๆ ถึงแม้จะมีการศึกษาพฤติกรรม การออมของครัวเรือนในแต่ละอาชีพ

แล้วแต่ก็ยังมีเป็นส่วนน้อย ซึ่งการทำงานก็มีหลากหลายอาชีพ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาก็อาจมีการแก้ไขที่ไม่ได้ลงรายละเอียดตามลักษณะอาชีพได้อย่างเหมาะสม การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งประเด็น การศึกษาการออมของข้าราชการของจังหวัดที่เป็นหัวเมืองที่มีความสำคัญ คือ จังหวัดพิษณุโลกซึ่งเป็นหัวเมืองใหม่ที่มีความสำคัญที่สามารถส่งผลกระทบต่อปริมาณการออมของประเทศได้เป็นอย่างมากและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการที่เป็นรายได้ที่แน่นอนและเป็นรายได้ที่มั่นคง ถึงแม้การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาในจุดเล็กๆ แต่ก็ เป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ควรจะนำมาศึกษาเนื่องจากการออมของข้าราชการก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการ ออมภาคครัวเรือน ที่จะสนับสนุนการออมภายในประเทศให้เพิ่มสูงขึ้นและจะส่งผลให้มีการพึ่งพิง แหล่งเงินทุนจากภายนอกประเทศลดลง ซึ่งส่งผลดีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความสัมพันธ์กับการออมโดยรวมและการออมของภาคครัวเรือน เนื่องจากการออมภาคครัวเรือนมีความสำคัญกับเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศ ดังนั้นการศึกษาเรื่องการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกในครั้งนี้เป็นการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนที่ทำให้การออมภาคครัวเรือนสามารถเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก เป็นวิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนดจากข้าราชการจำนวน 5 กระทรวง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อต้องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งใช้การวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistics Package for Social Science หรือเรียกว่า SPSS

2. แหล่งที่มาของข้อมูล ข้อมูลที่ใช้ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้การสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนดและให้กลุ่มตัวอย่างทำการกรอกข้อมูลด้วยตนเอง โดยรายละเอียดของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะประกอบด้วยข้อมูลจำนวน 5 ส่วน คือส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการออม และส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจากข้าราชการพลเรือน 5 กลุ่ม ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 102 ชุด

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลปริมาณเงินออมของประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2545 – 2549 ซึ่งรวบรวมจากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น ข้อมูลสถิติของ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และข้อมูลการศึกษาจาก วชารินี
 ภัทรไชยสิทธิกุล โดยศึกษาเรื่องการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่

3. ประชากรและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากข้อจำกัดของเวลา และค่าใช้จ่ายในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จึงใช้แบบสอบถาม
 เพื่อให้ทันต่อข้อจำกัดของเวลาและไม่เสียค่าใช้จ่ายมาก จึงใช้พื้นที่ในการสุ่มตัวอย่างไปยัง
 กลุ่มเป้าหมาย ครอบคลุมใน 2 อำเภอ คือเขตอำเภอเมือง และเขตอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
 ซึ่งในเขตอำเภอทั้ง 2 อำเภอดังกล่าวเป็นอำเภอที่มีสถานที่ตั้งของส่วนราชการทั้งหมด 19 กระทรวง
 แต่จะเลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีบุคลากรมากที่สุดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาข้อมูล โดยแบ่งกลุ่ม
 ตัวอย่างออกเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 102 ชุด ได้แก่

กระทรวงสาธารณสุข	จำนวน 22 ชุด
กระทรวงคมนาคม	จำนวน 20 ชุด
กระทรวงมหาดไทย	จำนวน 20 ชุด
กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน 20 ชุด
กระทรวงยุติธรรม	จำนวน 20 ชุด

4. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้
 ใช้ในการศึกษามีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 22 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หน่วยราชการที่สังกัดกระทรวง
 เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (เช่น คนชรา คนพิการฯ)
 สถานภาพการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส ลักษณะของ
 แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ
 มีคำถามทั้งหมดจำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ย
 ต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนและรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มสมรส(เงินเดือน
 ประจำและรายได้อื่น) ลักษณะของแบบสอบถามรายการ (Check-List) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก
 1 คำตอบมีคำถามทั้งหมดจำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน รวมทั้งในกรณีฉุกเฉิน
 นำเงินส่วนใดมาใช้จ่าย ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ และการให้ลำดับ

ความสำคัญสัดส่วนการใช้จ่ายให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้จัดลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือนมีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ โดยกำหนดระดับความสำคัญ ดังนี้

5	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายมากที่สุด
4	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายมาก
3	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายปานกลาง
2	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายน้อย
1	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการออมให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ แรงจูงใจในการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังในการออม ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก 1 คำตอบ มีคำถามทั้งหมดจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยกำหนดระดับความสำคัญของปัญหา ดังนี้

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อน นำมาบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิด้วย โปรแกรม Statistics Package for Social Science หรือเรียกว่า SPSS โดยวิธีการ Logistic Regression Analysis แบบ Binary Logistic

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัด พิษณุโลกใช้ข้อมูลปฐมภูมิเพื่อทำการวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การเปรียบเทียบค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยต่างๆ และการพรรณนา ที่ได้จากการสำรวจด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล รายได้ รายจ่าย ทัศนคติต่อการออม และปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ทำการวิเคราะห์โดยวิธีการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) แบบ Binary Logistic ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป Statistics Package for Social Science (SPSS) เป็นการวิเคราะห์หลายตัวแปร (Multivariate Analysis) และใช้ตัวแปรหุ่นในการแทนค่า เพื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการออม และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

6.3 การวัดค่าตัวแปร เป็นการกำหนดรายละเอียดเพื่อทำการวัดค่าของตัวแปรในการวิจัย ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก ไว้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวแปร คำจำกัดความ การวัดผล

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
ตัวแปรตาม		
เงินออม	เงินที่เหลือจากการนำรายได้	มี = 1
	ทั้งหมดหักด้วยรายจ่ายทั้งหมด	ไม่มี = 0
	เฉลี่ยต่อเดือน	
ตัวแปรอิสระ		
1. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล		
อายุ	แบ่งกลุ่มอายุของกลุ่มตัวอย่าง	ต่ำกว่า 29 = 1
	ออกเป็น 2 ช่วงอายุ	สูงกว่า 29 = 2
สถานภาพ	แบ่งกลุ่มสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	โสด = 1
	ออกเป็น 2 กลุ่ม	สมรส,หม้าย, แยกอยู่ = 2
จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	แบ่งจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง	ไม่มี = 0
	ตามจำนวนบุตรที่มี	1 คน = 1
		2 คน = 2
		3 คน = 3
		4 คน = 4

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	คำจำกัดความ	การวัดผล
2. เกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		
รายได้ประจำ	จำนวนเงินรายได้ประจำ ที่ได้จากการประกอบอาชีพ ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 20000 = 1 สูงกว่า 20000 = 2
รายได้อื่น	จำนวนเงินรายได้อื่น ที่ได้จากการประกอบอาชีพ	ไม่มี = 1 มี = 2
3. เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน		
ค่าใช้จ่ายด้านสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช ทำบุญ และอื่นๆ	แบ่งระดับค่าใช้จ่ายออกเป็น 6 กลุ่ม	ไม่มี = 0 น้อยที่สุด = 1 น้อย = 2 ปานกลาง = 3 มาก = 4 มากที่สุด = 5
ภาระหนี้ผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อที่อยู่อาศัย	แบ่งระดับผ่อนชำระเงินกู้ ออกเป็น 2 กลุ่ม	ไม่มี = 1 มี = 2
4. เกี่ยวกับทัศนคติต่อการออม		
อัตราดอกเบี้ย	แรงจูงใจในการออมเงิน เกิดจากปัจจัยของอัตราดอกเบี้ย	ไม่มี = 0 มี = 1
เงินออมเฉลี่ย ต่อเดือน	การออมในรูปแบบ เงินออมเฉลี่ย ต่อเดือน	ไม่มี = 1 มี = 2
ประกันชีวิต แบบสะสมทรัพย์	การออมในรูปแบบการ ประกันชีวิตแบบมีเงินคืน ตามระยะเวลาที่กำหนด	ไม่มี = 1 มี = 2
หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์	การออมในรูปแบบการ ออมทรัพย์ในรูปสหกรณ์	ไม่มี = 1 มี = 2

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ทำการศึกษา	ค่าจำกัดความ	การวัดผล	
5. เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม			
ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค	เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นอุปสรรค	ไม่มี	= 0
	ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออมแบ่งออกเป็น 2 ช่วง	มี	= 1
ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร	เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นอุปสรรค	ไม่มี	= 0
	ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม การออมแบ่งออกเป็น 6 ช่วง	น้อยที่สุด	= 1
		น้อย	= 2
		ปานกลาง	= 3
		มาก	= 4
		มากที่สุด	= 5

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ในส่วนของสถิติพรรณนา การเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิจัยเป็นข้อมูล 5 ส่วนด้วยกันดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 2 ด้านรายได้ประจำ และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้เป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายและภาระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน

ส่วนที่ 4 ด้านทัศนคติต่อการออม รูปแบบการออมเงินเป็นอย่างไร เกิดจากปัจจัยอะไรที่ทำให้เกิดการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเป็นอย่างไร และความคาดหวังต่อการออมเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก ได้ใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 102 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกชุด การได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิเป็นวิธีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลมาทำการวิจัยโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามที่กำหนดจากข้าราชการจำนวน 5 กระทรวง รายละเอียดข้อมูลแต่ละส่วน ดังปรากฏดังนี้

1. ด้านข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่ม โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจากข้าราชการพลเรือน 5 กลุ่ม ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม จำนวน 102 ชุด ดังนี้

พบว่าเป็นเพศหญิงน้อยกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 46.1 และ 53.9 ตามลำดับ ส่วนช่วงอายุพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาดังนี้ ช่วงอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.5 ช่วงอายุ 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.5 และช่วงอายุ 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.7 ตามลำดับ ด้านระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิกการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 54.9 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 23.5 สูงกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 19.6 สุดท้ายคือสูงกว่าระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.0

เกี่ยวกับสถานภาพการสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60.8 โสดคิดเป็นร้อยละ 21.6 หม้าย/หย่าร้างคิดเป็นร้อยละ 16.7 และแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 1.0 จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู จำนวน 2 คนและไม่มีผู้ที่ต้องเลี้ยงดูเป็นสัดส่วนที่เท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 27.5 จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

ในเรื่องเกี่ยวกับสถานภาพการทำงาน โดยมีระดับการทำงานส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับ 7 คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมาเป็นข้าราชการระดับ 5 คิดเป็นร้อยละ 23.5 ข้าราชการระดับ 6 คิดเป็นร้อยละ 22.5 ข้าราชการระดับ 8 คิดเป็นร้อยละ 10.8 ข้าราชการระดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 5.9 ข้าราชการระดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 4.9 และข้าราชการระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 3.9

สำหรับในส่วนของสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานคิดเป็นร้อยละ 46.1 รองลงมาเป็นข้าราชการคิดเป็นร้อยละ 32.4 ทำธุรกิจส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 11.8 เป็นลูกจ้างเอกชนคิดเป็นร้อยละ 4.9 พนักงานรัฐวิสาหกิจคิดเป็นร้อยละ 2.9 และเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐคิดเป็นร้อยละ 2.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจากข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	55	53.9
หญิง	47	46.1
รวม	102	100
2. อายุ		
20-29 ปี	15	14.7
30-39 ปี	24	23.5
40-49 ปี	40	39.2
50-59 ปี	23	22.5
รวม	102	100
3. การศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	24	23.5
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	56	54.9
ปริญญาโทหรือเทียบเท่า	20	19.6
สูงกว่าปริญญาโท	2	2.0
รวม	102	100
4. สถานภาพ		
โสด	22	21.6
สมรส	62	60.8
หม้าย/หย่าร้าง	17	16.7
แยกกันอยู่	1	1.0
รวม	102	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู		
1 คน	23	22.5
2 คน	28	27.5
3 คน	18	17.6
4 คน	5	4.9
ไม่มี	28	27.5
รวม	102	100
6. ระดับ		
ระดับ 2	4	3.9
ระดับ 3	6	5.9
ระดับ 4	5	4.9
ระดับ 5	24	23.5
ระดับ 6	23	22.5
ระดับ 7	29	28.4
ระดับ 8	11	10.8
รวม	102	100
7. สถานภาพการทำงานของกลุ่ม		
พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐ	2	2.0
ลูกจ้างเอกชน	5	4.9
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3	2.9
ทำธุรกิจส่วนตัว	12	11.8
ข้าราชการ	33	32.4
ไม่มีงานทำ	47	46.1
รวม	102	100

สรุปในส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จากตารางที่ 4.1 คือ เพศชายมีจำนวนร้อยละ 53.9 ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.2 และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 54.9 โดยมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60.8 ซึ่งบุคคลที่สำรวจไม่มีบุตรคิดเป็นร้อยละ 27.5 เท่ากันกับผู้ที่ไม่มีบุตรเป็นจำนวน 2 คน และส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับ 7 คิดเป็นร้อยละ 28.4 ทั้งนี้คู่สมรสส่วนใหญ่จะไม่มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 46.1

2. ด้านรายได้ประจำ รายได้อื่น และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และความถี่ในการรับรายได้เป็นอย่างไร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนในช่วง 20,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.1 รองลงมามีรายได้ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.2 มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.8 มีรายได้ในช่วง 40,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 และมีรายได้มากกว่า 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0

สำหรับรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางรายมีรายได้อื่นด้วย จำนวน 52 ราย โดยส่วนใหญ่มีรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,001- 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาเป็นช่วงรายได้อื่น 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.8 ช่วงรายได้มากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 รายได้อื่นต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9 และช่วงรายได้อื่น 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 และในจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้อื่น 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.0

แหล่งที่มาของรายได้อื่นส่วนใหญ่มาจากค่าล่วงเวลาคิดเป็นร้อยละ 19.6 รองลงมาเป็นรายได้อื่นๆ เช่น ธุรกิจขายตรง และเงินเพิ่มพิเศษ/เงินสวัสดิการ มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.8 แหล่งที่มาของรายได้จากสวนผลไม้และค่าเช่าบ้านจะมีสัดส่วนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 3.9 และค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น เช่น ค่าเช่าที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 49

สำหรับรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนของคู่สมรสของกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมามีรายได้ ระหว่าง 40,001-60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.5 ในส่วนที่มีรายได้ระหว่าง 20,001-40,000 บาท และรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท มีสัดส่วนที่เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 16.7 และมีรายได้มากกว่า 60,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.9 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ด้านรายได้ประจำ และแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	11	10.8
10,001 – 20,000 บาท	40	39.2
20,001 – 40,000 บาท	46	45.1
40,001 – 60,000 บาท	4	3.9
มากกว่า 60,000 บาท	1	1.0
รวม	102	100
2. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่มี	50	49.0
ต่ำกว่า 1,000 บาท	6	5.9
1,001 – 5,000 บาท	26	25.5
5,001 – 10,000 บาท	12	11.8
10,001 – 15,000 บาท	1	1.0
มากกว่า 15,000 บาท	7	6.9
รวม	102	100
3. แหล่งที่มาของรายได้อื่น		
ค่าเช่าบ้าน	4	3.9
ค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น เช่น ค่าเช่าที่ดิน	2	2.0
เงินเพิ่มพิเศษ/เงินสวัสดิการ	11	10.8
ค่าล่วงเวลา	20	19.6
สวนผลไม้	4	3.9
อื่น ๆ	11	10.8
ไม่มี	50	49.0
รวม	102	100

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มสมรส		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	42	41.2
10,001 – 20,000 บาท	17	16.7
20,001 – 40,000 บาท	17	16.7
40,001 – 60,000 บาท	23	22.5
มากกว่า 60,000 บาท	3	2.9
รวม	102	100

สรุปในส่วนที่ 2 ด้านรายได้ประจำ และแหล่งที่มาของรายได้อื่น จากตารางที่ 4.2 ส่วนใหญ่ข้าราชการจะมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 45.1 ส่วนใหญ่ข้าราชการจะไม่มีรายได้อื่นหากมีรายได้อื่นจะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 1,001 – 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 โดยแหล่งที่มาของรายได้อื่นส่วนใหญ่มาจากค่าล่วงเวลา คิดเป็น ร้อยละ 19.6 โดยมีรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มสมรสมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.2

3. ด้านรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน

สำหรับรายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 10,001 แต่น้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,001 แต่น้อยกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.5 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.7 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วง 30,001 แต่น้อยกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.7 และรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.9

กลุ่มตัวอย่าง 102 ราย ได้ให้ระดับความสำคัญในการใช้จ่ายในแต่ละเดือนดังนี้

1) ค่าอาหาร ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.4 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.2 และ

ให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.0 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าอาหาร คิดเป็นร้อยละ 2.9

2) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.7 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.4 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.7 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาบุตร คิดเป็นร้อยละ 31.4

3) ค่ารักษาพยาบาล ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 4.9 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.6 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 35.3 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่ารักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 36.3

4) ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.8 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.5 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.1 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.7 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 5.9

5) ค่าใช้จ่ายทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช เป็นต้น ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.9 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 8.8 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.4 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าใช้จ่ายทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 19.6

6) ค่าชำระหนี้ในสินค้า ในการผ่อนสินค้าซื้อสินค้า(รายเดือน) ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.6 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.6 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.6 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.7 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าชำระหนี้ในสินค้า ในการผ่อนสินค้าซื้อสินค้าคิดเป็นร้อยละ 25.5

7) ค่าชำระหนี้บัตรเครดิต ให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.8 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 11.8 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.7 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.7 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าชำระหนี้บัตรเครดิต คิดเป็นร้อยละ 52.0

บางครัวเรือนไม่มีภาระหนี้ในการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 66.7 มีภาระหนี้ในส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยมีภาระต้องผ่อนชำระเฉลี่ยต่อเดือน ดังนี้ ผ่อนชำระระหว่าง 1,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.4 ผ่อนชำระ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.9 และผ่อนชำระ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

การผ่อนชำระภาระหนี้สินอื่นๆ นอกเหนือจากเพื่อที่อยู่อาศัย ผู้มีไม่มีภาระหนี้ในส่วนนี้ คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีภาระหนี้ต้องผ่อนชำระหนี้สินอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 62.7 การผ่อนชำระหนี้ในแต่ละเดือน รายละเอียดดังนี้ ผ่อนชำระระหว่าง 1,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.0 ผ่อนชำระ 10,001- 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.8 ผ่อนชำระ 15,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 การผ่อนชำระมากกว่า 20,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0 สำหรับในส่วนของการใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินส่วนใหญ่นำเงินส่วนที่มาจากเงินออมมาใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมากู้ยืมจากสถาบันการเงิน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ยืมคนในครอบครัว และเงินกู้ยืมนอกระบบ มีสัดส่วนที่เท่ากันคือคิดเป็นร้อยละ 12.7 ยืมจากญาติพี่น้อง คิดเป็นร้อยละ 6.9 และยืมจากเพื่อนบ้านคิดเป็นร้อยละ 1.0 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ด้านรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน การให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนการใช้จ่าย ภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน และเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินนำเงินส่วนใดมาทำการใช้จ่ายในครัวเรือน

ข้อมูลด้านรายจ่ายและภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รายจ่าย		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	17	16.7
10,001 แต่น้อยกว่า 20,000 บาท	44	43.1
20,001 แต่น้อยกว่า 30,000 บาท	23	22.5
30,001 แต่น้อยกว่า 50,000 บาท	13	12.7
มากกว่า 50,000 บาท	5	4.9
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและ ภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
2. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน		
2.1 ค่าอาหาร		
ระดับน้อยที่สุด	3	2.9
ระดับน้อย	1	1.0
ระดับปานกลาง	40	39.2
ระดับมาก	30	29.4
ระดับมากที่สุด	28	27.5
รวม	102	100
2.2 การศึกษาของบุตร		
ระดับน้อยที่สุด	32	31.4
ระดับน้อย	10	9.8
ระดับปานกลาง	15	14.7
ระดับมาก	31	30.4
ระดับมากที่สุด	14	13.7
รวม	102	100
2.3 ค่ารักษาพยาบาล		
ระดับน้อยที่สุด	37	36.3
ระดับน้อย	36	35.3
ระดับปานกลาง	22	21.6
ระดับมาก	5	4.9
ระดับมากที่สุด	2	2.0
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและ ภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
2. ระดับความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของครัวเรือน (ต่อ)		
2.4 ค่าสาธารณูปโภคต่างๆ		
ระดับน้อยที่สุด	6	5.9
ระดับน้อย	16	15.7
ระดับปานกลาง	45	44.1
ระดับมาก	27	26.5
ระดับมากที่สุด	8	7.8
รวม	102	100
2.5 ค่าใช้จ่ายทางสังคม เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานบวช เป็นต้น		
ระดับน้อยที่สุด	20	19.6
ระดับน้อย	31	30.4
ระดับปานกลาง	38	37.3
ระดับมาก	9	8.8
ระดับมากที่สุด	4	3.9
รวม	102	100
2.6 การชำระหนี้ในสินค้า ในการผ่อนซื้อสินค้า (รายเดือน)		
ระดับน้อยที่สุด	26	25.5
ระดับน้อย	17	16.7
ระดับปานกลาง	18	17.6
ระดับมาก	20	19.6
ระดับมากที่สุด	21	20.6
รวม	102	100
2.7 ชำระหนี้บัตรเครดิต		
ระดับน้อยที่สุด	53	52.0
ระดับน้อย	15	14.7
ระดับปานกลาง	14	13.7
ระดับมาก	12	11.8
ระดับมากที่สุด	8	7.8
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและ ภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
3. ภาระหนี้ผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย		
มี	34	33.3
ไม่มี	68	66.7
รวม	102	100
หากตอบว่า “มี” ผ่อนชำระต่อเดือน		
1,000-10,000 บาท	29	28.4
10,001-15,000 บาท	3	2.9
15,001-20,000 บาท	2	2.0
ไม่มี	68	66.7
รวม	102	100
4. ภาระหนี้สินอื่นๆ		
มี	64	62.7
ไม่มี	38	37.3
รวม	102	100
หากตอบว่า “มี” ผ่อนชำระต่อเดือน		
1,000-10,000 บาท	49	48.0
10,001-15,000 บาท	10	9.8
15,001-20,000 บาท	4	3.9
มากกว่า 20,001	1	1.0
ไม่มี	38	37.3
รวม	102	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลด้านรายจ่ายและ ภาระหนี้	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. ใช้เงินในยามฉุกเฉินจาก		
เงินออม	52	51.0
ยืมญาติพี่น้อง	7	6.9
กู้ยืมจากสถาบันการเงิน	15	14.7
ยืมบุคคลในครอบครัว	13	12.7
ยืมจากเพื่อนบ้าน	2	2.0
หนี้นอกระบบ	13	12.7
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายและภาระหนี้ จากตารางที่ 4.3 คือ รายจ่ายของครัวเรือนอยู่ในช่วง 10,001 แต่น้อยกว่า 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.1 โดยให้ความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ดังนี้ 1) ค่าอาหาร ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.2 2) การศึกษาของบุตรให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 3) ค่ารักษาพยาบาล ให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.3 4) ค่าสาธารณูปโภคให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.1 5) ค่าใช้จ่ายทางด้านสังคม เช่น งานแต่งงาน งานบวช ให้ความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 6) การชำระหนี้ในสินค้า ในการผ่อนซื้อสินค้า (รายเดือน) ให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5 7) การชำระหนี้บัตรเครดิต ให้ความสำคัญระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.0

ในส่วนของการผ่อนชำระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยจะไม่มี การผ่อนชำระ หากมีการผ่อนชำระจะมีการผ่อนชำระต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 พร้อมกันนี้ยังมีภาระหนี้สินอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 62.7 โดยมี การผ่อนชำระต่อเดือนอยู่ในช่วง 1,000 – 10,000 บาท ในกรณีที่ ต้องใช้เงินในยามฉุกเฉินจะนำส่วนที่เป็นเงินออมมาใช้จ่าย คิดเป็นร้อยละ 51.0

4. ด้านทัศนคติต่อการออม เกี่ยวกับรูปแบบการออมเงิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออมเป็นอย่างไร

รูปแบบการออมเงินสามารถเลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ ออมเงินในรูปเงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากกระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 48 ในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากน้อยกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.8 ออมเงินในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากมากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.7 กองทุนเปิดแบบต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 1.0 พันธบัตรรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 10.8 ลงทุนในทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน บ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 10.8 สะสมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ เช่น สลากออมสิน เล่นแชร์ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 34.3 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 55.9 และเก็บออมในรูปทองคำ คิดเป็นร้อยละ 13.7 หุ่นในสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 77.5 เล่นแชร์ คิดเป็นร้อยละ 16.7

สำหรับแรงจูงใจในการออมเงินเกิดจากปัจจัยของอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 19.6 แรงจูงใจในการออมเงินเกิดจากปัจจัยเงินฝากมีรางวัล 6.9 ความตั้งใจในการออม 46.1 การออมลักษณะกึ่งบังคับ 15.7 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน โดยมองว่าเพื่อความมั่นคงของชีวิตคิดเป็นร้อยละ 60.8

ความถี่ในการออมเงิน ออมเงินทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 65.7 ออมเงินในระยะเวลา 1-3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 2.0 สำหรับการออมเงินในระยะเวลา 1-6 เดือนไม่มีการเลือกในแบบสอบถาม ออมเงินปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.9 ออมเงินแบบไม่แน่นอนคิดเป็นร้อยละ 24.5 ไม่เคยออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 2.0

สำหรับปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.3 เงินออมต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.7 เงินออมระหว่าง 3,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.7 และเงินออมระหว่าง 2,001-3,000 บาท และเงินออมมากกว่า 5000 มีสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.9

ความคาดหวังในการออมเงิน เพื่อการใช้จ่ายในยามชราคิดเป็นร้อยละ 52.0 เก็บออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน และไม่ได้เก็บออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน มีสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 24.5 เพื่อสะสมเป็นมรดกให้ลูกหลาน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และรายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ทักษะต่อการออมเงิน เกี่ยวกับรูปแบบการออมเงิน ปัจจัยที่ทำให้เกิดการออม ความถี่ในการออม เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และความคาดหวังของการออมเป็นอย่างไร

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อ การออมเงิน	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1. รูปแบบการออมเงิน		
1.1 ฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน	49	48.0
1.2 ฝากประจำระยะฝากน้อยกว่า 1 ปี	9	8.8
1.3 ฝากประจำระยะฝากมากกว่า 1 ปี	13	12.7
1.4 กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ	1	1.0
1.5 พันธบัตรรัฐบาล	11	10.8
1.6 ลงทุนในสินทรัพย์ถาวร	11	10.8
1.7 สะสมในรูปแบบอื่น ๆ ของหน่วยงานราชการ	35	34.3
1.8 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	57	55.9
1.9 ทองคำ	14	13.7
1.10 หุ้่นในสหกรณ์ออมทรัพย์	79	77.5
1.11 เล่นแชร์	17	16.7
2. แรงจูงใจในการออมเงิน		
2.1 อัตราดอกเบี้ย	20	19.6
2.2 เงินฝากมีรางวัล	7	6.9
2.3 ความตั้งใจในการออม	47	46.1
2.4 การออมลักษณะกึ่งบังคับ	16	15.7
2.5 เพิ่มพูนทรัพย์สิน เพื่อความมั่นคงของชีวิต	62	60.8

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลด้านทัศนคติต่อ การออมเงิน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
3. ความถี่ในการออมเงิน		
ทุกเดือน	67	65.7
ทุก 1-3 เดือน	2	2.0
ปีละครั้ง	6	5.9
ไม่แน่นอน	25	24.5
ไม่เคยออมเงิน	2	2.0
รวม	102	100
4. ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	16	15.7
1,001-2,000 บาท	38	37.3
2,001-3,000 บาท	7	6.9
3,001-5,000 บาท	13	12.7
มากกว่า 5,000 บาท	7	6.9
ไม่แน่นอน	21	20.6
รวม	102	100
5. ความคาดหวังของการออม		
5.1 ใช้จ่ายในยามชรา/หลังเกษียณ	53	52.0
5.2 เก็บออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	51	50.0
5.3 เพื่อเพิ่มทุนทรัพย์สิน	25	24.5
5.4 สะสมเป็นมรดกให้ลูกหลานเลือก	29	28.4

สรุปส่วนที่ 4 ด้านทัศนคติต่อการออมเงิน จากตารางที่ 4.4 คือ รูปแบบการออม 3 อันดับแรก ที่ได้รับความนิยมในการออม ดังนี้ (1) หุ่นในสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 77.5 (2) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 55.9 (3) ฝากออมทรัพย์/กระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 48 แรงจูงใจในการออมเงิน ในการเพิ่มพูนทรัพย์สิน เพื่อความมั่นคงของชีวิต คิดเป็นร้อยละ 60.8 ความถี่ในการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 65.7 ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.3 ความคาดหวังของการออม ไว้ใช้จ่ายในยามชรา/หลังเกษียณ คิดเป็นร้อยละ 52.0

5. ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม

ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก โดยการให้ระดับความสำคัญแต่ละปัญหาดังนี้

1) ปัญหาการไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ประสบปัญหาในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.4 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.5 ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.7 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 8.8

2) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับความสำคัญมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 42.2 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 29.4 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 17.6 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.8 และ ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9

3) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.4 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.4 ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.7 ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.7 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.8

4) ปัญหาการใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ประสบปัญหาในระดับระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.5 ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.6 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18.6 และระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.7

5) ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ประสบปัญหาในระดับความสำคัญระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3 ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 29.4 ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.8 ความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.9 และรายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออม

ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค มีผลกระทบต่อกรออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. การไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน		
ระดับน้อยที่สุด	14	13.7
ระดับน้อย	9	8.8
ระดับปานกลาง	24	23.5
ระดับมาก	33	32.4
ระดับมากที่สุด	22	21.6
รวม	102	100
2. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	8	7.8
ระดับน้อย	3	2.9
ระดับปานกลาง	18	17.6
ระดับมาก	30	29.4
ระดับมากที่สุด	43	42.2
รวม	102	100
3. ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	31	30.4
ระดับน้อย	10	9.8
ระดับปานกลาง	15	14.7
ระดับมาก	32	31.4
ระดับมากที่สุด	14	13.7
รวม	102	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค มีผลกระทบต่อการออม	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสูงขึ้น		
ระดับน้อยที่สุด	14	13.7
ระดับน้อย	21	20.6
ระดับปานกลาง	26	25.5
ระดับมาก	19	18.6
ระดับมากที่สุด	22	21.6
รวม	102	100
5. ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว		
ระดับน้อยที่สุด	22	21.6
ระดับน้อย	30	29.4
ระดับปานกลาง	34	33.3
ระดับมาก	11	10.8
ระดับมากที่สุด	5	4.9
รวม	102	100

สรุปส่วนที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมออม คือ (1) การไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.4 (2) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 (3) ปัญหาค่าเล่าเรียนบุตร สูงขึ้น อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.4 (4) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกสูงขึ้น อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 25.5 (5) ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3

6. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

การศึกษาค้างนี้ใช้การวิเคราะห์ แบบ Binary Logistic มีการแบ่งประเภทตัวแปรตามเป็นสองคุณลักษณะ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเงินออมแทนค่าเท่ากับ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีเงินออมแทนค่าเท่ากับ 0 โดยนำปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง สถานภาพ และจำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน และรายได้อื่นด้านเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สินทุกประเภทเฉลี่ยต่อเดือน ทศนคติต่อการออมเงิน เช่น อัตราดอกเบี้ย เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม โดยผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ การถดถอยโลจิสติก แบบ Binary Logistic ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์		
	B	Exp(B)	Sig.
ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล			
อายุ	0.180	1.197	0.629
สถานภาพการสมรส	-1.366	0.255	0.037
จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู	-0.781	0.458	0.040
ปัจจัยเกี่ยวกับรายได้ประจำและรายได้อื่นของครัวเรือน			
รายได้ประจำ	4.130	60.833	0.002
รายได้อื่น	1.075	2.929	0.187
ปัจจัยเกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้สินของครัวเรือน			
ค่าใช้จ่ายด้านสังคม	-0.365	0.694	0.288
ภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัย	-1.549	0.212	0.064
ทัศนคติต่อการออม			
อัตราดอกเบี้ย	1.942	6.973	0.057
เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน	1.894	6.644	0.036

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์		
	B	Exp(B)	Sig.
ทัศนคติต่อการออม			
ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	2.186	8.897	0.013
หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์	2.510	12.302	0.014
ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม			
ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค	-0.821	0.440	0.106
ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร	-0.221	0.801	0.439
Constant	7.897	.000	0.043

ระดับนัยสำคัญ 0.05
Percent correctly predicted 89.2%

จากตารางที่ 4.6 สามารถเขียนแบบจำลองการออม จากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริง (Unstandardized Coefficients) ดังนี้

การออม (S) = 7.897 + 0.180*อายุ - 1.366*สถานภาพ - 0.781*จำนวนบุตร/บุคคลที่ต้องเลี้ยงดู + 4.130*รายได้ประจำ + 1.075*รายได้อื่น - 0.365*ค่าใช้จ่ายด้านสังคม - 1.549*ภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัย + 1.942*อัตราดอกเบี้ย + 1.894*เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน + 2.186*ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ + 2.510* หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ - 0.821*ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค - 0.221*ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร

ผลการศึกษาจะเห็นว่า ค่า Percent correctly predicted เท่ากับ = 0.892 มีค่าเข้าใกล้ 1 มาก แสดงว่าสามารถใช้ตัวแปรอิสระทั้งหมดพยากรณ์ตัวแปรตาม(การออม) ได้ดี กล่าวคือแบบจำลองที่ทำการวิเคราะห์สามารถอธิบายความถูกต้องได้ร้อยละ 89.2

สมมติฐาน H_0 : ตัวแปรอิสระไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

H_1 : ตัวแปรอิสระสามารถใช้พยากรณ์การออมได้

1. *อายุ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 0.180 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าข้าราชการมีอายุเพิ่มขึ้น โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการเพิ่มขึ้น 0.180 หน่วย

*อายุ มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.629 ซึ่ง มากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าอายุเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

2. *สถานภาพการสมรส มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -1.366 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง โอกาสของข้าราชการที่เป็นโสดมีการออมมากกว่าข้าราชการที่สมรส แล้ว 1.366 หน่วย

*สถานภาพ มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.037 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่า สถานภาพการสมรสเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

3. *จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.781 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง โอกาสของข้าราชการที่มีบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการลดลง 0.781 หน่วย

*จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.032 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่า จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

4. *รายได้ประจำของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 4.130 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ข้าราชการจะมีรายได้ประจำความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น 4.130 หน่วย

*รายได้ประจำของครัวเรือน มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.002 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่ารายได้ประจำของครัวเรือนเป็น ตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

5. *รายได้อื่น มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 1.075 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง โอกาสของข้าราชการที่มีรายได้อื่นความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการเพิ่มขึ้น 1.075 หน่วย

*รายได้อื่น มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.187 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่ารายได้อื่นเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

6. *ภาระค่าใช้จ่ายด้านสังคมมีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.365 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อข้าราชการมีภาระค่าใช้จ่ายทางด้านสังคมเพิ่มขึ้น เช่น งานแต่งงาน งานบวช โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการลดลง 0.365 หน่วย

*ภาระค่าใช้จ่ายด้านสังคมมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.288 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าภาระค่าใช้จ่ายด้านสังคมเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

7. *ภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยมีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -1.549 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง เมื่อข้าราชการมีภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้การออมของข้าราชการลดลง 1.549 หน่วย

*ภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.064 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าภาระค่าใช้จ่ายด้านสังคมเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ แต่มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าภาระค่าใช้จ่ายด้านสังคมเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

8. *อัตราดอกเบี้ย แรงจูงใจในการออมที่มาจากอัตราดอกเบี้ย มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 1.942 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น โอกาสของแรงจูงใจในการออมเงินของข้าราชการเพิ่มขึ้น 1.942 หน่วย

*อัตราดอกเบี้ยมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.057 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ แต่มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.10 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

9. *การออมเงินเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 1.894 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมเงินเพิ่มขึ้นความน่าจะเป็นของการออมเงินจะมีความถี่ในการออมเงินเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการเพิ่มขึ้น 1.894 หน่วย

*เงินออมเฉลี่ยต่อเดือนมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.036 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่าเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

10. *ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 2.186 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมทรัพย์มากขึ้นทัศนคติของการออมเงินของข้าราชการอยู่ในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพิ่มขึ้น 2.186 หน่วย

*ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.013 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่าการออมแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ของข้าราชการเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

11. *หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 2.510 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมทรัพย์มากขึ้นทัศนคติของการออมเงินของข้าราชการอยู่ในรูปแบบของการซื้อหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มขึ้น 2.186 หน่วย

*หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์มีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.014 ซึ่ง น้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีนัยสำคัญทางสถิติ (ยอมรับ H_1) แสดงว่าหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ของครัวเรือนเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

12. *ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.821 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ข้าราชการที่มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้นโอกาสที่จะส่งผลให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการออมของข้าราชการลดลง 0.821 หน่วย

*ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.106 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

13. *ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นลบ เท่ากับ -0.221 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ข้าราชการที่มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรเพิ่มขึ้นโอกาสที่จะส่งผลให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการออมของข้าราชการลดลง 0.221 หน่วย

*ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรมีค่าความน่าจะเป็น Sig. เท่ากับ 0.439 ซึ่งมากกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (ปฏิเสธ H_1) แสดงว่าภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรออมของข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ค่าความน่าจะเป็น Sig. เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถใช้พยากรณ์การออม (S) ข้าราชการจังหวัดพิษณุโลก ภายใต้สมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

ณ ระดับนัยสำคัญ ($\alpha = 0.05$) ค่าความน่าจะเป็น Sig. ที่คำนวณได้ของตัวแปรอิสระ *อายุ *รายได้อื่น *ค่าใช้จ่ายด้านสังคม *ภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัย *อัตราดอกเบี้ย *ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร และ *ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตร คือ 0.629 0.187 0.288 0.064 0.057 0.106 และ 0.439 ตามลำดับ มีค่ามากกว่าค่า α ส่วนค่าความน่าจะเป็น Sig. ของตัวแปรอิสระ *สถานภาพการสมรส *จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู *รายได้ประจำ *เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน *ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และ *หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ คือ 0.037 0.040 0.002 0.036 0.013 และ 0.014 ตามลำดับ มีค่าน้อยกว่าค่า α ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เราจึงยอมรับ H_1 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

จึงสรุปว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว คือ สถานภาพการสมรสจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู รายได้ประจำ เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นบทสรุปการศึกษา เรื่องพฤติกรรมการออมและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก โดยสรุปตามหัวข้อดังนี้

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

- 1 เพื่อศึกษาถึงรูปแบบ และพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
- 2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
- 3 เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบ และพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

1.1.1 รูปแบบการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก รูปแบบการออมจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมีด้วยกัน 11 รูปแบบ คือ (1) ออมเงินในรูปเงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากกระแสรายวัน (2) ในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากต่ำกว่า 1 ปี (3) ออมเงินในรูปเงินฝากประจำระยะเวลาฝากมากกว่า 1 ปี (4) การออมในรูปกองทุนเปิดแบบต่าง ๆ (5) พันธบัตรรัฐบาล (6) การออมทรัพย์ในลักษณะการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น การซื้อที่ดิน การซื้อบ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น (7) การสะสมทรัพย์ในรูปแบบต่างๆ ของหน่วยงานราชการ (8) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ (9) การออมในรูปทองคำ (10) หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ และ(11) การออมทรัพย์โดยการเล่นแชร์ โดยข้าราชการสามารถมีรูปแบบการออมได้หลายรูปแบบโดยมีรูปแบบการออมสูงสุด 3 อันดับแรก ดังนี้ คือ หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 77.5 ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 55.9 และการออมในลักษณะของการฝากออมทรัพย์หรือกระแสรายวัน คิดเป็นร้อยละ 48.0 ข้อมูลจากตารางที่ 4.4

การที่ข้าราชการฝากเงินในรูปแบบหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ มาเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากกรณีที่ข้าราชการต้องการใช้เงินแบบฉุกเฉินสามารถที่จะกู้เงินได้สะดวก ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นจำนวนเงินที่ต่ำกว่าธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่นที่ให้กู้ ซึ่งการออมเงินไว้กับสหกรณ์ของส่วนราชการต่างๆ จะไม่มีค่าภาษีรายได้เข้ามาเกี่ยวข้อง รองลงมาคือการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ โดยมองว่าเป็นการออมเงินในระยะยาว และได้รับเงินก้อนเมื่อครบกำหนดระยะเวลาตามเงื่อนไข และในลำดับสุดท้ายคือการออมเงินในลักษณะของการฝากออมทรัพย์หรือกระแสรายวัน ซึ่งจะมีสภาพคล่องสูง สามารถเบิกถอนเงินได้ ตลอด 24 ชั่วโมง

1.1.2 พฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก สามารถพิจารณาได้จากแรงจูงใจในการออมเงิน ดังนี้ เกิดจากแรงจูงใจในเรื่องอัตราดอกเบี้ย คิดเป็นร้อยละ 19.6 ในเรื่องเงินฝากมีรางวัล คิดเป็นร้อยละ 6.9 ความตั้งใจในการออมเงิน คิดเป็นร้อยละ 46.1 การออมในลักษณะกึ่งบังคับ คิดเป็นร้อยละ 15.7 และการจูงใจในการออมเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 60.8 โดยมีความถี่ในการออมเงิน ดังนี้ ออมเงินทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 65.7 ออมเงินในระยะเวลา 1-3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 2.0 สำหรับการออมเงินในระยะเวลา 1-6 เดือนไม่มีการเลือกในแบบสอบถาม ออมเงินปีละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.9 ออมเงินไม่แน่นอนคิดเป็นร้อยละ 24.5 และไม่เคยออมเงินเลยคิดเป็นร้อยละ 2.0

จากข้อมูลที่ได้สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมการออมของข้าราชการเกิดจากการที่ข้าราชการมีความตั้งใจในการออมเงิน โดยไม่มีเงื่อนไขอะไรมาผูกมัดให้เกิดการออม โดยเฉพาะข้าราชการจะให้ความสำคัญของการจูงใจในการออมเพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน คิดเป็นร้อยละ 60.8 และออมเงินทุกเดือนคิดเป็นร้อยละ 65.7 ข้อมูลจากตารางที่ 4.4

1.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistics Package for Social Science หรือเรียกว่า SPSS มี 6 ปัจจัย โดยใช้ Binary Logistic ได้แก่ สถานภาพ จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู รายได้ประจำ เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมคือ รายได้ประจำของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน การออมในรูปแบบการประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ และหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีเครื่องหมายเป็นบวกมีค่าเท่ากับ 4.130 1.894 2.186 และ 2.510 ตามลำดับ และเป็นปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการออมของข้าราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับ

ปริมาณการออมของชุมชน คือ สถานภาพการสมรสและจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรมีค่าเป็นลบมีค่าเท่ากับ -1.366 และ -0.781 ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากข้อมูลตารางที่ 4.6

1.3 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

1) การไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ส่วนหนึ่งที่ทำให้การออมของข้าราชการลดลง โดยให้ระดับความสำคัญ ระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 32.4 การเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ ย่อมส่งผลเสียให้กับเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น การลงทุนลดลง เมื่อการลงทุนลดลงทำให้เกิดการจ้างงานลดลง มีอัตราการว่างงานสูงขึ้น และรายได้ของคนในพื้นที่ลดลงตามไปด้วย เมื่อรายได้ลดลงย่อมทำให้การออมได้รับผลกระทบไปด้วยในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อรายได้ลดลงจะทำให้การออมลดลงด้วย

2) ปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายการบริโภคปรับตัวสูงขึ้นมาก โดยข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก จากการเก็บตัวอย่างจากการสำรวจให้ระดับความสำคัญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.2 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนไป พร้อมทั้งประชากรมีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด เช่น น้ำมัน จะสังเกตเห็นว่าราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อต้นทุนสินค้าสูงขึ้นตามไปด้วย เมื่อต้นทุนสินค้าสูงขึ้น ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น ทำให้บุคคลต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วนของการบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วย

3) ปัญหาค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรสูงขึ้น โดยข้าราชการให้ระดับความสำคัญของปัญหาระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.4 เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันจำนวนนักเรียนมีจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้การศึกษาที่มีการแข่งขันกันสูง จึงมีผลทำให้สถานที่เรียนภาคเอกชนมีเป็นจำนวนมาก หากสถานที่เรียนภาคเอกชนที่มีประสิทธิภาพจะมีค่าเล่าเรียนที่สูงมากซึ่งส่งผลให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้นรวมทั้งปัจจุบันมีสถาบันกวดวิชาเป็นจำนวนมากเกิดขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่คาดหวังว่าหากบุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดี จะทำให้มีหน้าที่การงานที่ดี มีรายได้ดีตามไปด้วย ซึ่งในแต่ละเดือนข้าราชการจะต้องมีค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ในสัดส่วนการใช้จ่ายในระดับมากที่สุด

4) ปัญหาการใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ โดยข้าราชการให้ระดับความสำคัญของปัญหาระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5 เนื่องจากในสภาวะปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นมีความสำคัญประการหนึ่งนอกจากปัจจัยสี่ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตแล้ว เนื่องจากปัจจุบันการเดินทางไป

ทำงานหรือการติดต่อสื่อสารต่างๆ มีความจำเป็นในชีวิตของมนุษย์มากขึ้น จึงมีผลทำให้การออมเงินของข้าราชการลดลงเนื่องจากต้องมีการใช้จ่ายในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น

5) ปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว โดยข้าราชการให้ระดับความสำคัญของปัญหาระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.3 ซึ่งในปัจจุบันปัญหาการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งแม้ว่าสวัสดิการของข้าราชการจะมีในเรื่องการเบิกเงินค่ารักษาพยาบาลแล้วก็ตามแต่อาจเนื่องมาจากโรงพยาบาลของรัฐขาดความสะดวก และต้องรอคอยนาน ซึ่งสถานที่รักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของรัฐบางแห่งขาดบุคลากรทำให้การรักษาขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้การออมของข้าราชการลดลงเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในยามเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว จากข้อมูลตารางที่ 4.5

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษานำมาอภิปรายผลการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีรายละเอียด ดังนี้

1) สถานภาพการสมรส ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ เท่ากับ -1.366 แสดงว่าโอกาสของข้าราชการที่เป็นโสดมีการออมมากกว่าข้าราชการที่สมรสแล้ว ผลการทดสอบสมมติฐาน การสมรสเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ข้าราชการจากการสำรวจจะมีสถานภาพการสมรสโดยมีสัดส่วน 60.8 โสดมีสัดส่วน 21.6 หม้ายหรือหย่าร้างมีสัดส่วน 16.7 และแยกกันอยู่มีสัดส่วน 1 ซึ่งสถานภาพการสมรสเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของข้าราชการลดลงเนื่องจากการสมรสจะมีค่าใช้จ่ายในการดูแลบุตรและบุคคลในครอบครัวมากขึ้น โดยค่าใช้จ่ายที่จ่ายออกไปมาจากรายได้ของข้าราชการซึ่งสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสของข้าราชการส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีงานทำ และสอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์ของ นางสาวชารินี ฉัตร ไชยสิทธิกุล เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผลการวิเคราะห์เรื่องการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในเขตชนบทปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือน คือ จำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม

2) จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ เท่ากับ -0.781 แสดงว่า โอกาสของข้าราชการที่มีบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการลดลง ผลการทดสอบสมมติฐาน จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูอยู่ในความรับผิดชอบมากที่สุด คือ 2 คน รองลงมา คือ 1 คน และไม่มีผู้ที่ต้องดูแลเป็นจำนวนสัดส่วนที่เท่ากัน จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 3 คน และจำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู 4 คน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์ของ นางสาวชารินี ฉัตรไชยสิทธิกุล เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผลการวิเคราะห์เรื่องการออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในเขตชนบทปัจจัยที่กำหนดการออมภาคครัวเรือน คือ จำนวนผู้พึ่งพิงมีความสัมพันธ์กับการออมในทิศทางตรงกันข้าม

3) รายได้ประจำของครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวก เท่ากับ 4.130 แสดงว่า ข้าราชการเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำและเป็นรายได้ที่มั่นคงและแน่นอนความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐานรายได้ประจำของข้าราชการเฉลี่ยต่อเดือนเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรายได้และการออมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนใหญ่รายได้ของข้าราชการ จะมีรายได้ระหว่าง 20,001-40,000 บาท รองลงมามีรายได้ประจำประมาณ 10,001-20,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท และรายได้ประจำระหว่าง 40,001-60,000 บาท โดยมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ มีรายได้มากกว่า 60,000 บาท แสดงว่าครัวเรือนใดที่มีรายได้มาก จะมีปริมาณเงินออมมากกว่า ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า โดยความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และการออม เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory) ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลง สมการการออมซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการออมและจำนวนรายได้ที่บุคคลสามารถใช้จ่ายได้จริงในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก กล่าวคือ เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นด้วย และสอดคล้องกับงานวิทยานิพนธ์ของ นายอุสาค์ แซ่มสุวรรณ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ปี พ.ศ.2544 โดยผลวิเคราะห์ รายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน

4) ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.894 แสดงว่า ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมเงินเพิ่มขึ้นความน่าจะเป็นของการออมเงินจะมีความถี่ในการออมเงินเฉลี่ยต่อเดือนของข้าราชการเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐาน ปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กรณีนี้จะเห็นว่าปริมาณเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มสูงขึ้น แล้วทำให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้นเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์ โดยเคนส์เชื่อว่า ปริมาณการออมขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงจะทำให้ปริมาณการออมสูงด้วย

5) ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ มีค่าสัมประสิทธิ์ (B) เป็นบวก เท่ากับ 2.186 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หมายถึง ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมทรัพย์มากขึ้นทัศนคติของการออมเงินของข้าราชการอยู่ในรูปแบบประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์เพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐาน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่ข้าราชการ ให้ความสำคัญกับการเก็บออมในรูปแบบนี้มาก เป็นการลดความเสี่ยงของชีวิต อีกทั้งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาของเงื่อนไข ทำให้มีเงินออมในระดับที่มากขึ้น เป็นการสร้างรากฐานให้กับชีวิตอยู่บนความไม่ประมาท แม้ว่าจะได้ความเสี่ยงในเรื่องอัตราดอกเบี้ยอยู่บ้าง กล่าวคือ หากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ย ในท้องตลาดสูงขึ้น กรมธรรม์ประกันชีวิตย่อมมีมูลค่าลดลง แต่ชุมชนก็ยอมรับความเสี่ยงในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยแต่ก็ทดแทนด้วยการมีเงินสะสม (เงินออม) ให้กับครัวเรือน เป็นไปตามทฤษฎีของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยมหรือทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของฟรีดแมน กล่าวคือ อาศัยหลักในการวิเคราะห์จากทฤษฎีเลือกการลงทุนในหลักทรัพย์ โดยที่การทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ถือว่าเป็นสินทรัพย์ทางการเงินประเภทหนึ่ง โดยที่ตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่งของฟรีดแมน คือ รายได้ถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเงิน เมื่อบุคคลมีรายได้ที่ ได้รับถาวรหรือรายได้ที่ ได้รับเป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จะมีความต้องการถือสินทรัพย์รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นทั้งในรูปเงินและสินทรัพย์รูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เงิน เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตนเอง

6) หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นรูปแบบการออม มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 2.510 แสดงว่า ถ้าข้าราชการมีโอกาสในการออมทรัพย์มากขึ้นทัศนคติของการออมเงินของข้าราชการอยู่ในรูปแบบของการซื้อหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์เพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐาน ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ เป็นตัวแปรอิสระที่สามารถพยากรณ์การออมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่ข้าราชการ ให้ความสำคัญกับการเก็บออมในรูปแบบนี้มาก เนื่องจากกรณีนี้

ข้าราชการต้องการใช้เงินแบบฉุกเฉินสามารถที่จะกู้เงินได้สะดวก ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นจำนวนเงินที่ต่ำกว่าธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่นที่ให้กู้ ซึ่งการออมเงินไว้กับสหกรณ์ของส่วนราชการต่างๆ จะไม่มีค่าภาษีรายได้เข้ามาเกี่ยวข้องทำให้มีเงินออมในระดับที่มากขึ้น เป็นการสร้างรากฐานให้กับชีวิตอยู่บนความไม่ประมาท แม้ว่าจะได้อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำอยู่บ้าง กล่าวคือหากแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยของหุ้นสหกรณ์ ส่วนมากยังอยู่ในระดับปกติ แต่ก็ทดแทนด้วยการมีเงินสะสม(เงินออม)ให้กับครัวเรือน เป็นไปตามทฤษฎีของเงินตามแนวคิดของสำนักการเงินนิยม หรือทฤษฎีอุปสงค์ของเงินตามแนวคิดของ ฟรีดแมน กล่าวคืออาศัยหลักในการวิเคราะห์จากทฤษฎีเลือกการลงทุนในหลักทรัพย์โดยที่การ ทำประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ถือว่าเป็นสินทรัพย์ทางการเงินประเภทหนึ่ง โดยที่ตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่งของ ฟรีดแมน คือ รายได้ถาวร มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอุปสงค์ของเงิน เมื่อบุคคลมีรายได้ที่ได้รับถาวรหรือรายได้ที่ได้รับเป็นประจำเพิ่มมากขึ้น จะมีความต้องการถือสินทรัพย์รูปแบบต่างๆ มากขึ้น ทั้งในรูปเงินและสินทรัพย์รูปแบบอื่นๆ ที่ไม่ใช่เงิน เพื่อเป็นการเพิ่มความมั่งคั่งให้กับตนเอง

2.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.10 มีรายละเอียด ดังนี้

1) ภาระหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัย มีค่าสัมประสิทธิ์ติดลบ เท่ากับ -1.549 แสดงว่าเมื่อข้าราชการมีภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้การออมของข้าราชการลดลง ผลการทดสอบสมมติฐาน ภาระหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.10 ภาระหนี้สินเพื่อที่อยู่อาศัยของข้าราชการส่วนใหญ่จะไม่มีภาระหนี้สิน ถ้ามีภาระหนี้สินจะมีจำนวนเงินผ่อนเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 1,000-10,000 บาท กล่าวคือเมื่อมีภาระหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นจะเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามกับการออม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศูนย์กสิกรไทย พบว่า การปรับเพิ่มดอกเบี้ยในส่วนของภาระหนี้สินจะทำให้ปริมาณเงินออมของครัวเรือนลดลง หรือความสัมพันธ์ระหว่างภาระหนี้สินและการออมมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน

2) อัตราดอกเบี้ยเป็นปัจจัยในด้านแรงจูงใจในการออมเงิน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวกเท่ากับ 1.942 แสดงว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น โอกาสของแรงจูงใจในการออมเงินของข้าราชการเพิ่มขึ้นด้วย ผลการทดสอบสมมติฐาน อัตราดอกเบี้ยเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่

0.10 กรณีนี้จะสอดคล้องตามแนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์ โดยเคนส์เชื่อว่า ปริมาณการออมขึ้นกับปัจจัยของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงจะทำให้ปริมาณการออมสูงด้วย

2.3 ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกที่ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีรายละเอียด ดังนี้

1) อายุ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นบวก เท่ากับ 0.180 แสดงว่า หากข้าราชการมีอายุเพิ่มขึ้น โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการมากขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐาน อายุเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมของข้าราชการได้ กล่าวคือ อายุไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของข้าราชการได้

2) รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าเป็นบวก เท่ากับ 1.075 แสดงว่า ข้าราชการที่มีรายได้อื่น โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมติฐานรายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์ปริมาณการออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนใหญ่ข้าราชการจะไม่มีรายได้อื่น คิดเป็นร้อยละ 49.0 และถ้าจะมีรายได้อื่นระหว่าง 1,001- 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาในช่วงรายได้อื่น 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.8 ช่วงรายได้มากกว่า 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 รายได้อื่นต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.9 และช่วงรายได้อื่น 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.0

3) ภาระหนี้สินประเภทค่าใช้จ่ายด้านสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์ติดลบ เท่ากับ -0.365 แสดงว่าเมื่อข้าราชการมีภาระค่าใช้จ่ายทางด้านสังคมเพิ่มขึ้น เช่น งานแต่งงาน งานบวช โอกาสของความน่าจะเป็นที่จะทำให้ปริมาณการออมของข้าราชการลดลง ผลการทดสอบสมมติฐาน ภาระค่าใช้จ่ายทางด้านสังคมเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ภาระประเภทค่าใช้จ่ายด้านสังคมของข้าราชการส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.9 ให้ความสำคัญในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 8.8 ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.3 และให้ความสำคัญในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.4 และให้ความสำคัญในระดับน้อยที่สุดของค่าใช้จ่ายทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 19.6

4) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีค่าติดลบ เท่ากับ -0.821 แสดงว่าข้าราชการที่มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะส่งผลให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการออมของข้าราชการลดลง ผลการทดสอบสมมติฐาน ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์

การออมได้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อยที่สุด และสุดท้ายเป็นระดับน้อย

5) ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรมีค่าติดลบ เท่ากับ -0.221 แสดงว่าข้าราชการที่มีภาระค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะส่งผลให้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการออมของข้าราชการลดลง ผลการทดสอบสมมติฐาน ภาระหนี้สินทุกประเภทเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถพยากรณ์การออมได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาบุตรข้าราชการจะให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับปานกลาง ระดับมาก และสุดท้ายเป็นระดับน้อย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) การออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการออมซึ่งก็คือ รายได้ เหตุผล และจุดมุ่งหมายในการออม ดังนั้นการวางนโยบายชักชวนและกระตุ้นให้ข้าราชการมีการออมมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความสามารถในการออมของข้าราชการ อีกทั้งควรมุ่งส่งเสริมให้ข้าราชการมีนิสัยประหยัดควบคู่กันไปด้วย

2) สำหรับในเรื่องความสำคัญของการออมที่ข้าราชการให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การออมประเภทซื้อหุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยข้าราชการจะคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก นั่นคือติดต่อได้สะดวก พร้อมทั้งสะดวกในการนำเงินมาไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน ซึ่งจากการออมทรัพย์ประเภทดังกล่าวหากรัฐบาลส่งเสริมมาตรการการออม โดยมีการหักลดหย่อนภาษีให้มากขึ้นและเพิ่มศักยภาพการส่งเสริมการออมมากกว่านี้ อาทิเช่น การลดภาษีรายได้กรณีที่ข้าราชการนำเงินฝากไว้ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น จะสามารถส่งผลให้การออมในระดับจังหวัดสูงขึ้น เพื่อส่งผลการออมในภาพรวมของประเทศสูงขึ้นตามไปด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและงบประมาณ จึงศึกษาการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลกเท่านั้น ในการศึกษารั้งต่อไปจึงควรศึกษาให้ครอบคลุมทั้งภาคเหนือหรืออาจจะทุกภาคของประเทศ เพื่อความเข้าใจในพฤติกรรมการออมของข้าราชการได้โดยละเอียด อีกทั้งยังเป็นการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่างภาค อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมนโยบายการออมให้เหมาะสมในระดับประเทศได้

2) ทางด้านการออมแบบผูกพัน ทั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญราชการ (กบข.) ซึ่งเป็น การออมระยะยาว ซึ่งในทางปฏิบัติการออมโดยผ่านกองทุนบำเหน็จบำนาญราชการสามารถ เพิ่มระดับการออมของประเทศได้มากระดับหนึ่ง ซึ่งไม่ได้รวมเข้าไว้ในการศึกษาครั้งนี้ทำให้ข้อมูล ที่ได้ต่ำกว่าความเป็นจริง ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรปรับปรุงในส่วนนี้ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

สุรภัย์ บุนนาค และวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2535). เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (มหภาค).

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

โสภณ โรจน์ธำรงค์. (2543). วัฒนธรรมการออม. ค้นเมื่อ 8 กุมภาพันธ์ 2549,

จาก <http://www.bot.or.th>

องอาจ รังสีโรดม์โกมล. (2543). พฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในนิคมอุตสาหกรรมบางปะกง
ฝส2 วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชารินทร์ ฉัตรไชยสิทธิกุล. (2543). การวิเคราะห์การออมของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2544). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.

2535 และแก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน.

อุสาศห์ แซ่มสุวรรณ. (2544). ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พ.ศ. 2527 -

พ.ศ. 2541. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กรรมธิการ์ ลัทธยาพร. (2545). เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของประเทศไทยและประเทศ

สิงคโปร์. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธมลวรรณ จันทร์อุไร. (2546). พฤติกรรมการออมผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและประสิทธิภาพการ

บริหารจัดการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

ซึ่งจดทะเบียนแล้ว. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร-มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปณิตา มนตรี. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย.

สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

รัตนา ยินดี. (2549). การออมของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

รายงานเศรษฐกิจการเงิน ปี 2545-2549. ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545-2549.

www.bot.go.th.

รายงานเศรษฐกิจการเงิน การคลัง ปี 2545-2549. กระทรวงการคลัง, 2545-2549. www.fpo.go.th.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

เรียน ข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก
2. ผู้สำรวจ มีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบการศึกษา วิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและรูปแบบการออม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก และขอรับรองว่าคำตอบของท่าน ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน และจะไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคลไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุกท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และให้ตรงกับความรู้สึกรของท่านที่สุด
3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 5 ส่วน
 - 3.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 3.2 ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน
 - 3.3 ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน
 - 3.4 ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการออม
 - 3.5 ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการออม

แบบสอบถามเพื่องานวิจัย เรื่อง การออมของข้าราชการในจังหวัดพิษณุโลก

(ตอบส่วนที่ 1 – ส่วนที่5)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. หน่วยงานราชการที่ท่านสังกัดกระทรวง.....

2. เพศ

ชาย หญิง

3. อายุ

☐	20-29 ปี	☐	30-39 ปี
☐	40-49 ปี	☐	50-59 ปี
☐	60 ปีขึ้นไป		

4. การศึกษาสูงสุด

☐	ต่ำกว่าปริญญาตรี
☐	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
☐	ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
☐	สูงกว่าปริญญาโท

5. สถานภาพ

☐	โสด	☐	สมรส
☐	หม้าย/หย่าร้าง	☐	แยกกันอยู่

6. จำนวนบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู (เช่นคนชรา,คนพิการ ฯ)

☐	1 คน	☐	2 คน
☐	3 คน	☐	4 คนขึ้นไป
☐	ไม่มี		

7. สถานภาพการทำงานของท่าน

☐	ข้าราชการ โปรรระบุ(ระดับ.....)	☐	ลูกจ้างประจำ
☐	พนักงาน	☐	ข้าราชการบำนาญ
☐	อื่นๆ ระบุ		

8. สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส

พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐ
พนักงานรัฐวิสาหกิจ
ข้าราชการ

ลูกจ้างเอกชน
ทำธุรกิจส่วนตัว
ไม่มีงานทำ

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้ประจำและแหล่งที่มาของรายได้อื่นในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน

ต่ำกว่า 10,000 บาท
10,001 – 20,000 บาท
20,001 – 40,000 บาท
40,001 – 600,000 บ
มากกว่า 60,000 บาท

2. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท แหล่งที่มาของรายได้อื่น

ค่าเช่าบ้าน
ค่าเช่าจากทรัพย์สินอื่น
เงินเพิ่มพิเศษ/ เงินสวัสดิการ
ค่าล่วงเวลา
สวนผล ไม้
อื่น ๆ ระบุ.....
ไม่มี

3. รายได้อื่นเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มสมรส (เงินเดือนประจำและรายได้อื่น)

ต่ำกว่า 10,000 บาท
10,001 – 20,000 บาท
20,001 – 40,000 บาท
40,001 – 600,000 บ
มากกว่า 60,000 บาท

ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายและภาระหนี้เฉลี่ยต่อเดือน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. รายจ่ายรวมในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน

☐	ต่ำกว่า 10,000 บาท
☐	10,001 แต่ไม่เกิน 20,000 บาท
☐	20,001 แต่ไม่เกิน 30,000 บาท
☐	30,001 แต่ไม่เกิน 50,000 บาท
☐	มากกว่า 50,000 บาท

2. จงเรียงลำดับความสำคัญในการใช้จ่ายแต่ละเดือน

จากมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับมาก
3	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อย
1	หมายถึง	สัดส่วนการใช้จ่ายระดับน้อยที่สุด

สัดส่วนการใช้จ่าย	ระดับความสำคัญ				
	5	4	3	2	1
2.1 ค่าอาหาร					
2.2 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร					
2.3 ค่ารักษาพยาบาล					
2.4 ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ					
2.5 ค่าใช้จ่ายด้านสังคม อาทิ งานแต่งงาน/ งานบวช/ทำบุญ และอื่นๆ					
2.6 การชำระหนี้ในสินค้าในการผ่อนซื้อสินค้า (รายเดือน)					
2.7 ชำระหนี้บัตรเครดิต					
2.8 อื่น ๆ ระบุ.....					

3. ท่านมีภาระหนี้ในการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของตนเองและเพื่อการซื้อที่ดินมีหรือไม่

มี

ไม่มี

ถ้าตอบว่า “มี” ต้องผ่อนชำระต่อเดือน.....บาท อัตราดอกเบี้ย.....% ต่อปี

4. ท่านมีภาระหนี้อื่นๆ นอกจากภาระหนี้ที่อยู่อาศัยหรือหรือไม่

มี

ไม่มี

ถ้าตอบว่า “มี” ต้องผ่อนชำระต่อเดือน.....บาท อัตราดอกเบี้ย.....% ต่อปี

5. เมื่อท่านมีความจำเป็นต้องใช้เงินในยามฉุกเฉิน เช่น เจ็บป่วย หรือเหตุอื่น ๆ ท่านใช้เงินจาก

เงินออม

บุคคลในครอบครัว

ยืมญาติพี่น้อง

ยืมจากเพื่อนบ้าน

กู้ยืมจากสถาบันการเงิน

หนี้นอกระบบ

ส่วนที่ 4 ทักษะกตต่อการออมเงิน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. นอกจากเก็บออมในรูปแบบเงินสดท่านออมในรูปแบบใด สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ออมผ่านสถาบันการเงินแบบบัญชีออมทรัพย์/กระแสรายวัน

ออมผ่านสถาบันการเงินแบบฝากประจำต่ำกว่าระยะเวลาฝาก 1 ปี

ออมผ่านสถาบันการเงินแบบฝากประจำมากกว่าระยะเวลาฝาก 1 ปี

กองทุนเปิดแบบต่าง ๆ

พันธบัตรรัฐบาล

ลงทุนในทรัพย์สินถาวร เช่น ที่ดิน บ้านพร้อมที่ดิน เป็นต้น

สะสมทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการ

ระบุเป็นแบบใด.....

ประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์

เก็บในรูปแบบของทองคำ

หุ้นในสหกรณ์ออมทรัพย์

เล่นแชร์

2. แรงจูงใจในการออมเงิน เกิดจากปัจจัยใด

- การจูงใจของอัตราดอกเบี้ย
- การจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล
- ความตั้งใจในการออม
- การออมในลักษณะกึ่งบังคับ (กำหนดระยะเวลาการออม)
- เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน โดยมองว่าเพื่อความมั่นคงของชีวิต
- อื่น ๆ ระบุ

3. ความถี่ในการออมเงินต่อปี

☐ ทุกเดือน	☐ ปีละครั้ง
☐ 1-3 เดือน	☐ ไม่แน่นอน
☐ 1-6 เดือน	☐ ไม่เคยออมเงิน

4. เงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 1,000 บาท	☐ 3,001-5,000 บาท
☐ 1,001-2,000 บาท	☐ มากกว่า 5,000 บาท
☐ 2,001-3,000 บาท	☐ ไม่แน่นอน

5. ความคาดหวังของการออม

- เพื่อไว้ใช้จ่ายในยามชรา/หลังเกษียณ
- เก็บออมไว้ใช้ยามฉุกเฉิน
- เพื่อเพิ่มพูนทรัพย์สิน
- เพื่อสะสมไว้เป็นมรดกให้กับบุตรหลาน
- อื่น ๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

- 5 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อ พฤติกรรมผู้บริโภค	เรียงลำดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	การไม่เชื่อมั่นกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน					
2	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น					
3	ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น					
4	การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น					
5	การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว					
6	อื่น ๆ ระบุ.....					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางปรียานุช ศรีจรรยา
วัน เดือน ปี	21 มีนาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	ศบ.(เศรษฐศาสตร์บัณฑิต) มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะเศรษฐศาสตร์ พ.ศ.2532
สถานที่ทำงาน	กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ
ตำแหน่ง	นักวิชาการขนส่ง